

ความต้องการขององค์กรธุรกิจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา
กรณีศึกษา: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Requirements of Business Organizations for Qualities of University Graduates
: A Case Study of King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

โดย
นางจริยา นามเสนาะ
รหัสประจำตัว 39066672

เสนอ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บริหารธุรกิจ)

ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2541

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 32720
วัน, เดือน, ปี 25 พ.ค. 2542

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไปทำกรณีโดยซ้ำแล้ว จึงขอร้องให้ใช้คัดลอกไปเผยแพร่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีโอกาสทำได้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความต้องการขององค์กรธุรกิจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา
กรณีศึกษา: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

นักศึกษา : นางจริยา นามเสนาะ

ระดับการศึกษา : บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : บริหารธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ จึงต้องตอบสนองต่อแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาโดยตลอด ปัจจุบันการดำเนินงานของสถาบันฯ ได้ยึดมั่นในนโยบายและหลักการของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ในอันที่จะผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาการต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ ทั้งทางด้านวิชาการ คุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างต่อเนื่องทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องเร่งการพัฒนาปรับปรุงระบบและกลไกในการผลิตบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ในการศึกษาวิจัยในเรื่องความต้องการขององค์กรธุรกิจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการขององค์กรธุรกิจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ตลอดจนศึกษาถึงแนวนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานทางการศึกษา การศึกษาวิจัยนี้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้จัดการฝ่ายบุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรธุรกิจประเภทต่าง ๆ จำนวน 157 คน

จากการศึกษาพบว่าผู้บริหารขององค์กรธุรกิจระดับผู้จัดการฝ่ายบุคคลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-35 ปี จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีตำแหน่งเมื่อเริ่มปฏิบัติงานในระดับพนักงานมาก่อนที่จะเป็นผู้จัดการฝ่ายบุคคล และในปัจจุบันเมื่อดำรงตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบุคคลนี้ องค์กรไม่มีการกำหนดวาระในการบริหารงาน เพราะเป็นองค์กรขนาดกลาง คุณลักษณะที่ต้องการให้บัณฑิตมีนอกเหนือไปจากความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และ

ความเป็นผู้ตรงต่อเวลา องค์กรธุรกิจส่วนใหญ่เน้นบัณฑิตเข้าทำงานโดยไม่มีกรจำกัดเพศ ให้ความสนใจต่อประวัติการทำงานที่ผ่านมาของบัณฑิตในระดับปานกลางและมีความเห็นว่ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังสมควรที่จะปรับปรุงและเพิ่มเติมใน วิชาการที่มีการมุ่งเน้นให้บัณฑิตเป็นผู้มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล มีโลกทัศน์ที่ กว้างไกล มีความเข้าใจในธรรมชาติของตนเอง ผู้อื่นและสังคม รวมทั้งเป็นผู้มีคุณธรรม และ จริยธรรม นอกจากนี้้องค์กรธุรกิจยังต้องการให้บัณฑิตเป็นผู้ที่ใฝ่หา และเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ กอปรกับควรเป็นผู้มีจรรยาบรรณในวิชาชีพและเป็นผู้มีความรู้เฉพาะสาขาวิชาเป็นอย่งดี ทั้งนี้ เพราะคุณลักษณะดังกล่าวจะมีผลอย่างสูงต่อความเจริญก้าวหน้าและมั่นคงขององค์กร

จากการศึกษามีข้อเสนอแนะคือ ในส่วนของสถาบันฯ นั้น นอกจากการเรียนตามเนื้อหา ของหลักสูตรแล้ว สถาบันฯควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีโอกาสทำการศึกษาค้นคว้า และวิจัยจากเอกสารวิชาการต่างๆ มากขึ้น มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถาบันฯและสังคมภายนอก มีจิตสำนึกและตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อชีวิต และความถูกต้องบนพื้นฐานของหลักวิชาการ ดำรงชีวิตอยู่ภายใต้กรอบของคุณธรรมและจริยธรรม ในส่วนของภาคเอกชนนั้นรัฐบาลควรเปิด โอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาวิชาการตลอดจนทักษะ เพื่อให้ได้ซึ่ง ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ของประเทศชาติต่อไป

ABSTRACT

Title : Requirements of Business Organizations for Qualities of University Graduates : A Case Study of King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Student : Mrs. Chariya Namsanoh

Level of Study : Master of Business Administration

Major : Business Administration

Advisor : Assistant Professor Sirijanya Kuawiriyapan

King Mongkut's Institute of Technology, Ladkrabang is an institute of higher education. Its operations have necessarily met the National Economic and Social Development Plans all along. Presently, the Institute adheres to the policy and the principles of the 8th National Education Development Plan (1997-2001) in order to produce continuously, in short-term and long-term basis, graduates in various majors with good qualities in academic field, virtue, morality and others. Thus, it is necessary to accelerate system and mechanism developments so that more efficient graduates will be produced in accordance with the changing world situation. In view of these, it is interesting to conduct a research on requirements of business organizations for qualities of university graduates which is a case study of King Mongkut's Institute of Technology, Ladkrabang. The research was aimed at studying requirements of business organizations for qualities of graduates in various professional courses, and studying the policy of the 8th National Education Development Plan (1997-2001) for guidelines of formulating the educational policy of the Institute. The questionnaires were used as the research tool for collecting data from Personnel Managers or people concerned with business organizations, totalling 157 persons.

The research findings revealed that business organization administrators at the level of Personnel Managers were mostly males, aged 31-35, with bachelor's degree in engineering science, earning average income of over 30,000 baht per

month, at an initial position of normal staff before being promoted to personnel managers. While they were currently in this management position, the business organizations did not specify the office term of their administrative work because the organizations were on a medium scale. In addition to the technical capabilities, other qualities which the graduates were required to possess were loyalty, responsibility and punctuality. Most of the business organizations recruit graduates by non-restricting sex and paying a medium attention to work experiences. The organizations also expressed their views that King Mongkut's Institute of Technology, Ladkrabang should upgrade and increase curricula in the technical fields which put an emphasis on the graduates' reasonable thoughts; broad world vision; natural understanding of themselves, others and society; virtue and morality as well. Furthermore, the organizations require the graduates to search for and broaden the knowledge all the time, to obtain professional code of conduct, and to have good knowledge of a particular field. These qualities will highly effect the developments and stability of the organizations.

The research recommendations were that, as regards the Institute, besides giving regular curricula, it should encourage and support the students in conducting more studies and researches from technical documents; participating in the activities of the Institute and outside society; having conscious mind of responsibility, goodness, righteousness on technical basis; and living under a frame of virtue and morality. As for the private sector, the government should give an opportunity to the business organizations to take part in the educational management and technical developments including skills so that the qualified outputs would be produced in line with the aims of the country.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องนี้สำเร็จได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลือจากหลาย ๆ ท่าน ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศิริจรรยา เครือวิริยะพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการทำวิจัย ที่กรุณาให้ความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนคำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี รวมทั้งรองศาสตราจารย์อมรศรี ต้นพิพัฒน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.คิณีย์ สังข์ศรีศรี ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่กรุณาให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ์ ฐิติรุ่งเรือง อาจารย์ประจำภาควิชาอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ พร้อมทั้งครอบครัวที่ให้ความช่วยเหลือและแนะนำในด้านวิชาการ ตลอดจนเสียสละเวลาและให้กำลังใจมาโดยตลอดทั้งในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

และท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ น้อง ๆ ปริญญาโทและเอก ห้อง Superconductor ศูนย์วิจัยอิเล็กทรอนิกส์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ ทุกคน ซึ่งเป็นทีมงาน ที่ให้การช่วยเหลือในทุกขั้นตอนของการทำวิจัยมาโดยตลอด

จริยา นามเสนาะ

27 มกราคม 2542

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(1)
สารบัญ	(2)
สารบัญตาราง	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	3
การตรวจเอกสาร	4
วิธีการศึกษา	5
บทที่ 2 แนวความคิดทางทฤษฎี	7
แนวคิดและกระบวนการจัดทำแผน	7
ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน	10
สังคมโลกในอนาคต	12
สังคมไทยในอนาคต	14
แนวทางการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต	23
วิสัยทัศน์กับการพัฒนาการศึกษาในอนาคต	25
การบริหารการจัดการศึกษา	27
คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของทบวงมหาวิทยาลัย	30
บทที่ 3 วัตถุประสงค์ นโยบาย และแผนงานหลักการพัฒนาการศึกษา	32
ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)	
วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษา	32
นโยบายการศึกษา	33
แผนงานหลักเพื่อการพัฒนาการศึกษา	34

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	48
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	49
ข้อมูลความต้องการของผู้บริหารระดับผู้จัดการฝ่ายบุคคลขององค์กรธุรกิจในสาขาอาชีพต่างๆ ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต	51
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	62
สรุป	62
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก	68
ประวัติผู้เขียน	76

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โครงสร้างกำลังแรงงานของประเทศ	17
2	ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง	52
3	ประเภทของการประกอบธุรกิจ	55
4	คุณลักษณะที่บัณฑิตจำเป็นต้องมีหรือไม่จำเป็นนอกเหนือจากความรู้ ความสามารถในวิชาการ	57
5	ความสนใจที่องค์กรธุรกิจมีต่อสถานภาพของบัณฑิต	59
6	ความคิดเห็นในเรื่องการสมควรให้มีการปรับปรุงเพิ่มเติมวิชาที่มุ่งเน้น ทางด้านต่างๆลงไปเป็นหลักสูตรการเรียนการสอน	60
7	คุณลักษณะของบัณฑิตที่องค์กรธุรกิจต้องการ	61

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

ในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยก็เป็นเช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ในโลก ที่ได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็ว โดยจะเห็นได้จากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากต่อประเทศในหลายด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง ตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิชาการอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจนั้นกล่าวได้ว่า ประเทศไทยเคยประสบความสำเร็จอย่างสูงมากเมื่อวัดจากอัตราการเจริญเติบโต อันเป็นผลมาจากความพยายามในการมุ่งเน้นการขยายตัวของภาคธุรกิจเอกชน

ผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้ปัจจุบันนี้โลกเราอยู่ในสภาพ “ไร้พรมแดน” กอรปกับที่ผ่านมามีกระแสแห่งการผลักดันต่าง ๆ มากมาย จึงทำให้ประเทศไทยต้องเข้าสู่เวทีการแข่งขันในทุก ๆ ด้านกับหลาย ๆ ประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ฉะนั้นสิ่งที่สำคัญยิ่งสิ่งหนึ่งที่จะทำให้ประเทศไทยเกิดมีศักยภาพและได้เปรียบในการแข่งขันและรวมถึงการดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงถาวรภาคภูมิใจในเกียรติศักดิ์แห่งความเป็นไทยได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการช่วยกันพัฒนา “คุณภาพของทรัพยากรบุคคล” ให้สูงขึ้น ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวจะต้องเป็นไปทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ต่างจะต้องแสดงความต้องการและการสนองตอบที่สอดคล้องซึ่งกันและกันทั้งนี้ต้องร่วมกันตระหนักว่าทรัพยากรบุคคลเป็นทั้งเหตุปัจจัย และผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นตัวอย่างได้จากในอารยะประเทศต่าง ๆ ที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าเจริญรุ่งเรืองมาเดิวนั้น ก็ด้วยการที่มีประชากรที่มีคุณภาพหรืออีกนัยหนึ่งคือการมีทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่า

ฉะนั้นจากการที่ประเทศไทยได้พัฒนามาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) แล้วนั้น จะเห็นได้ว่าในแผนดังกล่าวได้เน้น “ทรัพยากรบุคคล” ให้เป็นจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยมุ่งให้บุคคลในทุกพื้นที่ของประเทศมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและให้มีส่วนร่วมที่จะช่วยกันพัฒนาประเทศได้ในทุกโอกาสทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจแล้ว “บุคคล” ก็จะเป็นพื้นฐานที่ดีและแข็งแกร่งในการสร้างครอบครัว สร้างชุมชนและสร้างสังคมให้ดีขึ้น อันจะส่งผลมาถึงการร่วมกันพัฒนาประเทศไทยในทุกด้าน ปัจจัยสำคัญที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการพัฒนาให้มีศักยภาพดังกล่าว ย่อมต้องอาศัยการศึกษามาเป็นเครื่องมือและกลไกหลักเพื่อที่จะได้นำพาคนไทยให้ก้าวสู่สังคมยุคใหม่ได้อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก

จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น องค์การธุรกิจจัดว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการรองรับบัณฑิตเข้าสู่ตลาดแรงงานตามสาขาอาชีพที่สำเร็จการศึกษา ดังนั้นคุณลักษณะต่าง ๆ ที่องค์การธุรกิจมีความปรารถนาในตัวบัณฑิตและถือเป็นปัจจัยหลักก็คือ ความรู้ความสามารถในวิชาการควบคู่กับคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น ความรักในองค์กร ความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต ฯ เป็นต้น

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาของรัฐ ที่ได้ดำเนินการตอบสนองและยึดมั่นในนโยบายและหลักการของประเทศตามทีระบุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ในอันที่จะผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาการต่าง ๆ ให้มีคุณภาพทั้งทางด้านวิชาการ คุณธรรมและจริยธรรม อย่างต่อเนื่องทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และด้วยเหตุนี้สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จึงต้องมีการพัฒนาปรับปรุงระบบและกลไกในการผลิตบัณฑิตให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นและให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในสาขาวิชาที่มีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนและเป็นสาขาที่ขาดแคลน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นสิ่งน่าสนใจถึงความต้องการขององค์การธุรกิจในเรื่องลักษณะของบัณฑิตระดับอุดมศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย แผนงาน ระบบการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความต้องการขององค์การธุรกิจต่าง ๆ ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. เพื่อศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ในการกำหนดนโยบายการผลิตบัณฑิต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การศึกษาครั้งนี้จะได้ทราบถึงระดับความต้องการขององค์กรธุรกิจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษาต่างๆ ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ผู้บริหารของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังสามารถกำหนดแนวทาง นโยบาย ในเชิงวิชาการและการจัดการเพื่อการผลิตบัณฑิตในอนาคต
3. การศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อไปสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาในเรื่องที่ใกล้เคียงหรือเรื่องที่เกี่ยวข้องในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

1. กำหนดพื้นที่ในการศึกษาเฉพาะสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. จำกัดพื้นที่เฉพาะองค์กรธุรกิจในเขตกรุงเทพมหานคร และเขตปริมณฑลที่มีการพิจารณารับนักศึกษาจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังเข้าทำงานในองค์กรนั้น จำนวน 200 องค์กร
3. ระยะเวลาที่ทำการแจกแบบสอบถาม คือ เดือนธันวาคม พ.ศ.2542

นิยามศัพท์

บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาต่าง ๆ ของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บัณฑิตที่พึงประสงค์ หมายถึง การกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดและในกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย ดังรายละเอียดในประกาศทบวงมหาวิทยาลัย ฉบับที่ 14 สิงหาคม 2540

โลกาภิวัตน์ (Globalization) หมายถึง โลกไร้พรมแดน การติดต่อสื่อสารสามารถกระทำได้โดยทั่วถึงด้วยความรวดเร็วตลอดถึงกันทั่วโลก

คุณภาพ (Quality) มีหลากหลายนิยาม ได้แก่ 1)ความเป็นเลิศที่วัดด้วยเกณฑ์บางอย่างที่ตายตัว 2)การทำงานได้สอดคล้องกับหน้าที่ หรือภาระกิจเฉพาะของสถาบันหรือที่ได้รับมอบหมายจากสังคม 3)การใช้เงินทุกบาททุกสตางค์อย่างคุ้มค่า 4)การที่องค์กรมีการสำรวจและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง

การตรวจเอกสาร

อมรวิทย์ (2540) ได้ทำการศึกษาวิจัยไว้ว่า ในแง่ของสังคมการที่อุดมศึกษากลายเป็นสิ่งซึ่งทุกคนสัมผัสได้ก็เป็นสิ่งซึ่งพึงประสงค์เช่นกัน เพราะสังคมที่เจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับโดยเฉพาะในด้านเศรษฐกิจก็ย่อมมีความต้องการกำลังคนระดับสูงและองค์ความรู้ระดับสูงที่จะมาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนั้นให้เจริญงอกงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป การที่มีผู้มีโอกาสเข้าเรียนถึงขั้นอุดมศึกษามากขึ้น จึงเป็นผลประโยชน์ต่อสังคมโดยตรงในการนำกำลังคนเหล่านั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ

ทบวงมหาวิทยาลัย (2539) ได้ประกาศคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนาบัณฑิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดและกำกับของทบวงมหาวิทยาลัย ดังนี้ 1) เป็นผู้มีความรอบรู้ในวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ 2) เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม สามารถครองตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ 3) เป็นผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เพียงพอที่จะใช้งานได้ มีความสามารถในการเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิด หรือมีความสามารถในการเชิงศิลปะและวรรณกรรม มีความสามารถในการเชิงกีฬาอย่างน้อย 1 ชนิดกีฬา มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา และ 4) เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและดำรงชีวิตด้วยความเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีแหล่งที่มาของข้อมูล 2 แห่ง คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากผู้จัดการฝ่ายบุคคลหรือผู้เกี่ยวข้องขององค์กรธุรกิจประเภทต่าง ๆ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลที่แสดงความต้องการของผู้บริหารระดับผู้จัดการฝ่ายบุคคล หรือผู้เกี่ยวข้องขององค์กรธุรกิจในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มที่ทำการทดสอบ (Pre-test) ซึ่งไม่ใช่ประชากรตัวอย่าง คือ เจ้าของกิจการประเภทต่าง ๆ จำนวน 30 คน ต่อจากนั้นจึงทำการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องที่ปรากฏและนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Coefficient of Alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9160 แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมั่น (Reliability) อยู่ในระดับสูง เพราะเครื่องมือที่มีค่าความเชื่อมั่นดี ควรมีค่าสัมประสิทธิ์ของแอลฟา ตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการนำเสนอข้อมูลในส่วนของวัตถุประสงค์นโยบาย และแผนงานของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการรวบรวมจากเอกสารวิชาการต่าง ๆ และเอกสารข้อมูลทางสถิติ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงตามดุลยพินิจของผู้ศึกษา (Purposive Sampling) จากผู้จัดการฝ่ายบุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยนี้ ได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายบุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรธุรกิจประเภทต่าง ๆ จำนวน 200 คน และผู้วิจัยสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลกลับมาได้เพียงจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 78.50 ของประชากรทั้งหมด ทั้งนี้ข้อมูลที่ไม่สามารถเก็บรวบรวมกลับมาได้นั้น

เนื่องจากข้อจำกัดของภาระงานของประชากรกลุ่มตัวอย่าง และข้อจำกัดของระยะเวลาของผู้วิจัย
ไม่อาจกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องคำนวณ (Computer) ในการประมวลผลและหาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC+ โดยมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้นำมาคำนวณหาร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นความต้องการของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อคิดเห็นและเหตุผลต่าง ๆ มาประมวลเพื่อเป็นข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

แนวความคิดทางทฤษฎี

การบริหารการจัดการศึกษาและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของทบวงมหาวิทยาลัย ตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้กล่าวถึง รายละเอียดต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539)

1. แนวคิดและกระบวนการจัดทำแผน
2. ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
3. สังคมโลกในอนาคต
4. สังคมไทยในอนาคต
5. แนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต
6. การบริหารการจัดการศึกษา
7. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของทบวงมหาวิทยาลัย

แนวคิดและกระบวนการจัดทำแผน

ในทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่การเป็นสมาชิกของ "หมู่บ้านโลก" เช่นเดียวกับประเทศต่าง ๆ ในโลก และได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสาร ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจของประเทศได้ประสบผลสำเร็จอย่างมาก เมื่อวัดจากอัตราการเจริญเติบโต อันเป็นผลจากการมุ่งเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการทันสมัย อย่างไรก็ตาม การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาได้มุ่งเน้นความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยรวมเป็นหลัก ได้ก่อให้เกิดปัญหาทั้งด้านการกระจายรายได้และปัญหาต่าง ๆ ทางสังคมตามมา รวมทั้งปัญหาในด้านสิ่งแวดล้อมด้วย เนื่องจากเป็นการพัฒนาที่ขาดซึ่งความสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม หากไม่แก้ไขให้ทันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ไม่ยั่งยืนในอนาคต

จากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ทำให้โลก "ไร้พรมแดน" และกระแสผลักดันต่างๆ ทำให้ไทยต้องแข่งขันกับนานาประเทศในด้านต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดได้อย่างมั่นคง และมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย ซึ่งทุกฝ่าย

ที่เกี่ยวข้องได้ ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” โดยเห็นว่า “คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ” ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างที่เกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าไปด้วยดีด้วยประชากรที่มีคุณภาพ การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 จึงเน้นคนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยมุ่งให้ทุกคนมีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้านอย่างเต็มที่ ทั้งนี้โดยคาดหวังว่า เมื่อคนซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดของสังคม มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจ จะเป็นพื้นฐานสร้างพลังครอบครัว ชุมชนและสังคม ที่จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมอย่างมีสันติ รวมทั้งสันติกับสิ่งแวดล้อมและกับนานาประเทศในโลก

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตตั้งแต่แรกเกิด การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีพและประกอบอาชีพอย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้

การพัฒนาการศึกษาในระยะเวลาที่ผ่านมา ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพึงพอใจระดับหนึ่ง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านปริมาณภายใต้บริบทหรือสภาวะแวดล้อมในขณะนั้น ซึ่งขณะเดียวกันก็มีปัญหาที่สั่งสมอยู่ บทบาทการศึกษาสำหรับปัจจุบันและอนาคต 5 ปี คือระหว่าง พ.ศ. 2540 – 2544 ซึ่งเป็นช่วงของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 นั้น จะทวีความสำคัญเพิ่มขึ้น เพราะมีปัจจัยและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่ท้าทายสังคมไทย การศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการที่เตรียมและนำคนไทยและสังคมไทยให้ก้าวหน้าสู่ยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก ความพึงพอใจในความสำเร็จของผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา หรือการแก้ไขเฉพาะปัญหาที่เผชิญอยู่ไม่เป็นการเพียงพออย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้การวางแนวทางการพัฒนาการศึกษาสำหรับ 5 ปี ข้างหน้าของแผนนั้น จะต้องอาศัยการมองวิสัยทัศน์ของคนไทย และสังคมไทยจากฐานของการศึกษาวิเคราะห์กระแสโลกาภิวัตน์ และสิ่งแวดล้อมต่างๆที่จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อการศึกษาทั้งในแง่ของตัวเหตุและผลกระทบที่จะได้รับควบคู่ไปกับการพิจารณาแก้ไขปัญหาอุปสรรคขัดข้องต่างๆ ทั้งนี้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นตัวแทนภาคประชาชน ชุมชน องค์กรต่าง ๆ ทั้งรัฐและเอกชน ภาคธุรกิจ เอกชน นักวิชาการแขนงต่าง ๆ เจ้าหน้าที่ของรัฐ และนักการเมือง

ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) มีการวางแนวคิดในการดำเนินงานที่สำคัญ ๆ สรุปได้ดังนี้

1. การวางแผน "เชิงรุก" และ "เชิงรับ" การกำหนดแนวทางและมาตรการการดำเนินการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 นี้ เน้นการพัฒนา "เชิงรุก" โดยวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มของกระแสโลกที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย และวิเคราะห์สถานการณ์การพัฒนาประเทศโดยคำนึงถึงสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อหาทิศทางการพัฒนา "คุณภาพคนไทย" อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มุ่งก้าวข้าม รั้วทันโลกโดยคนมีความสุข ครอบครัวและชุมชนมีสันติสุข

ทางด้านการวางแผน "เชิงรับ" ได้มุ่งศึกษาวิเคราะห์ผลการพัฒนาการศึกษา รวมทั้งปัญหาหลักของการจัดการศึกษาในช่วงเวลาที่ผ่านมา เพื่อทบทวนและหาแนวทางไปสู่การแก้ไข ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ในการจัดการศึกษาระยะต่อไป อีกทั้งสามารถกำหนดแนวทางและมาตรการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งกำหนดกลไกการบริหารและการจัดการให้เหมาะสม เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของคน ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสมและต่อเนื่องต่อไป

2. การผนึกกำลังใจในการจัดทำแผน โดยเจตนารมณ์ของแผนฯ ที่จะให้การศึกษาเป็นการศึกษาของ "ชาติ" ซึ่งทุกคนในสังคมมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดการศึกษาอย่างแท้จริง การจัดทำแผนฯ จึงได้ใช้ยุทธวิธีระดมความคิดและความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งจากนักคิด นักวิชาการ นักการศึกษา นักการเมือง และผู้ทรงคุณวุฒิสาขาต่าง ๆ ทั้งระดับนโยบาย ระดับบริหาร ระดับปฏิบัติการ รวมทั้งผู้ประกอบการ ครูและอาจารย์ ประชาชน นักธุรกิจ และสื่อมวลชนหลายประเภท ทั้งในระดับมหภาคและเฉพาะระดับและประเภทการศึกษา เพื่อให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในกระบวนการทำแผนตั้งแต่ต้น รวมทั้งได้ประมวลความคิดเห็นจากการสัมมนาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของหลายหน่วยงาน ตลอดจนบทความความเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ จำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อมุ่งไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายการศึกษาแห่งชาติที่มีความเป็นไปได้

3. การนำแผนสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งเป็นแผนชี้ทิศทางการศึกษา มีความชัดเจน และหน่วยปฏิบัติทางการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรต่าง ๆ ในสังคม นำไปจัดทำแผนปฏิบัติการที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีกระบวนการหรือกลไกประสานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในรูปแบบองค์กรประสานงานและกระบวนการติดตามประเมินผล ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการจัดทำโครงการและ

งานใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองการพัฒนาการศึกษาในอนาคตและแก้ปัญหการศึกษาที่สะสมมาเป็นเวลานานให้หมดไป เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และแผนงานหลักที่กำหนดไว้

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนการที่วางไว้ประสบผลสำเร็จ จึงกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงานดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539)

1. การเริ่มต้นทำความเข้าใจกับทุกคน ทุกกลุ่มคน ทั้งประชาชน ชุมชน เอกชน รัฐบาล นักการเมืองและบุคคลในวงการการศึกษา เพื่อให้มีมโนทัศน์ทางการศึกษาตรงกัน คือ มีความเห็นพ้องต้องกันว่า จุดศูนย์กลางของการพัฒนาอยู่ที่ “คน” ซึ่งเป็นทั้งปัจจัยสำคัญในการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ขณะเดียวกัน คน ก็เป็น ผลของการพัฒนา การพัฒนาคนให้เป็นไปดังที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 นี้ มีนัยเป้าประสงค์สูงสุดของการพัฒนามากกว่าเป็นเครื่องมือการพัฒนา การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนา “คน” ให้เป็น “มนุษย์” ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มตามศักยภาพ มีการพัฒนาการที่สมดุลทั้งปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ จึงทำให้กระบวนการศึกษามี “ผู้เรียน” เป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา

2. รัฐบาลต้องแสดงเจตจำนงทางการเมือง (Political Will) ให้ปรากฏแก่สาธารณชนในอันที่จะให้การสนับสนุนแนวนโยบาย และมาตรการตลอดจนแผนงานโครงการตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 อย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนด้านงบประมาณที่คล่องตัวและเพียงพอ

3. หน่วยงานทางการศึกษา ได้แก่ ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันการศึกษา และสถาบันที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงการคลัง สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พึ่งใช้แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 เป็นแนวทางในการดำเนินงานจัดการศึกษา การสนับสนุนด้านงบประมาณและกำลังคน ตามภาระหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน รวมทั้งมีกลไกในการติดตามและประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานทางด้านการศึกษามีความสอดคล้อง เหมาะสมและต่อเนื่องทั้งแผนงาน แผนเงิน และแผนคน อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

4. เพื่อให้มีการจัดทำโครงการรองรับแผนงานหลักและนโยบายของแผนฯ ตลอดจนการนำโครงการไปดำเนินการให้เกิดผล ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาได้นั้น องค์ประกอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษาในทุกระดับตั้งแต่ระดับกระทรวง ทบวง กรม จังหวัด และสถานศึกษา จะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกล มีภาวะความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง กล้าทำ และกล้าตัดสินใจ ตระหนักในความสำคัญของการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง มีความสามารถในการจัดการ ประสานประโยชน์กับทุก ๆ ฝ่ายเพื่อผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารที่มีคุณลักษณะดังกล่าวจึงจะสามารถทำให้การศึกษาเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์ได้

5. การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนฯ เพื่อให้นโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดในแผนฯได้นำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง ต่อเนื่องและบรรลุตามเจตนารมณ์ของแผนฯ โดย

5.1 จัดให้มีคณะกรรมการหรือองค์กรที่เป็นกลาง ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนฯ โดย

5.1.1 การดำเนินการติดตาม กำกับ ดูแลการดำเนินงานตามแผนฯ ต้องเป็นกิจกรรมต่อเนื่องตลอดแผนฯ

5.1.2 การประเมินผลต้องดำเนินการเป็นระยะ ๆ เพื่อประเมินความสอดคล้อง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และผลกระทบของนโยบายแผนงานหลัก มาตรการและแผนงานโครงการต่อวัตถุประสงค์การพัฒนาการศึกษา

5.1.3 จัดทำเอกสารรายงานการติดตามและประเมินผลเผยแพร่เป็นระยะๆ เพื่อแสดงความก้าวหน้าของการพัฒนาการศึกษา และจุดอ่อนในการพัฒนาเพื่อการปรับปรุง รวมทั้งสร้างกระแสความสนใจจากทุกๆ ส่วนของสังคมให้สนใจการศึกษามากขึ้น เพื่อเป็นพลังผลักดันทางการศึกษา

5.2 สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็น ติดตาม กำกับ ดูแล และตรวจสอบทางการศึกษาด้วย

สังคมโลกในอนาคต

โลกปัจจุบันได้ก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็ว ด้วยอิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการด้านการสื่อสาร โทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีเครือข่ายโยงใยไปทั่วโลก เช่น ทางด่วนข่าวสารข้อมูล (Information Superhighway) รวมทั้งระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่เรียกว่า "อินเทอร์เน็ต" (Internet) ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งข่าวสารข้อมูล โลกถูกหลอมเป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอญญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หนึ่งเดียว ไร้ซึ่งพรมแดน เปรียบประหนึ่งเป็นหมู่บ้านโลก (Global Villages) ขณะเดียวกัน กิจกรรมทุกด้านไม่ว่าเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง การศึกษา สิ่งแวดล้อมถูกเชื่อมโยงให้ เข้าถึงซึ่งกันและกัน

การแพร่กระจาย การเข้าถึงและเชื่อมโยงด้วยข่าวสารข้อมูลอย่างรวดเร็วดังกล่าว ได้ก่อให้เกิดกระแสร่วมหรือกระแสสากลเชื่อมโยงกันทั่วโลก กระแสหลัก ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของ ชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อมทั่วโลก ซึ่งสังคมไทยก็ได้รับผลกระทบนี้ด้วย ได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540)

1. กระแสเศรษฐกิจเสรี ระบบทุนนิยมระบบเศรษฐกิจของโลกได้กลายเป็นระบบเศรษฐกิจเดียวกัน ประเทศที่เคยเป็นสังคมนิยมมาก่อน เช่น จีน เวียดนาม ยุโรปตะวันออก ได้ปรับเปลี่ยนมาให้ความสำคัญกับนโยบายการค้าเสรีมากขึ้นกระแสตวิวัฒนาการได้ทำให้ตลาดของโลกขยายตัวกว้างขวางขึ้น มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตและการลงทุนข้ามชาติไปทั่วโลก จึงเกิดการแข่งขันทางการค้าอย่างรุนแรง กลุ่มประเทศที่มีอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจสูงยังคงแผ่อำนาจทางเศรษฐกิจและการค้า เอาเปรียบประเทศที่มีความด้อยกว่าในเรื่องของอำนาจการต่อรอง แม้จะมีความพยายามในการจัดระเบียบโลกทางการค้า โดยมีการเจรจาข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากร และการค้าในกรอบอุรุกวัย (GATT - Uruguay Round) และมีการจัดตั้งองค์การค้าโลก (World Trade Organization : WTO) เพื่อดูแลการค้าของโลกให้เป็นธรรมขึ้นแต่การแข่งขันทางการค้าก็ยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น กลุ่มประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจจะสร้างกติกาโลก ให้ธุรกิจการค้าเปิดเสรียิ่งขึ้นและใช้กลไกที่ไม่ใช่ด้านภาษีศุลกากรมากีดกันการค้ามากขึ้น เช่น การกำหนดมาตรฐานสินค้า มาตรฐานสาธารณสุข มาตรฐานความปลอดภัย มาตรฐานสิ่งแวดล้อมและสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ประเทศต่าง ๆ เริ่มรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจติดต่อค้าขายสนับสนุนกันภายในกลุ่ม มุ่งเปิดเขตการค้าเสรีภาพในกลุ่ม อำนาจของรัฐบาลค่อย ๆ เริ่มลดลงและมีการเพิ่มอำนาจรัฐภูมิภาคขึ้น กลุ่มทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคที่สำคัญ ได้แก่ สหภาพยุโรป (European Union : EU) เขตการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (North America Free Trade Area : NAFTA) และกลุ่มความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชียและแปซิฟิก (Asia Pacific Economic Cooperation : APEC) ซึ่งมีการรวมตัวของกลุ่มเล็ก ๆ ได้แก่ เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Area : AFTA) รวมอยู่ด้วย เป็นที่คาดการณ์ว่าภายในปี ค.ศ. 2000 เศรษฐกิจของเอเชียและแปซิฟิกจะมีการขยายตัวสูงสุดเมื่อเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ เขตเศรษฐกิจแต่ละเขตต่างพยายามสร้างสายสัมพันธ์กับภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจให้กว้างขวางขึ้น และด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ทำให้ระบบเศรษฐกิจมีการจัดการที่ทันสมัย องค์การธุรกิจมีขนาดเล็กลง มีการจัดการด้วยเทคโนโลยี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับสูง ต้นทุนของการผลิตลดลง ผู้ผลิตและผู้บริโภคสื่อสารโดยตรงถึงกันได้โดยไม่จำเป็นต้องผ่านคนกลาง

2. กระแสสังคมและการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตย หลังจากการล่มสลายของลัทธิการเมืองค่ายสังคมนิยม ลัทธิการเมืองค่ายเสรีประชาธิปไตยจึงกลายเป็นกระแสโลกาภิวัตน์ที่แพร่กระจายไปทั่วโลก มีการเรียกร้องและปกป้อง สิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิของเด็ก สตรี และผู้ด้อยโอกาสตามมากมากขึ้น มีการเรียกร้องสิทธิทางการเมือง การปกครองตนเอง ทำให้ในหลาย ๆ กรณีได้เกิดการต่อสู้ทางการเมืองในประเทศต่าง ๆ เช่น สหภาพโซเวียต เป็นต้น

3. กระแสวัฒนธรรม วัฒนธรรมซึ่งหมายถึงวิถีการดำเนินชีวิต ระบบวิถีคิดและการให้คุณค่าของสังคมต่าง ๆ โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่ผู้บริโภคนิยมของโลกทุนนิยมจะมีการแพร่กระจายไปทั่วโลกมากขึ้น โดยอาศัยผ่านทางสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรทัศน์ที่ส่งผ่านดาวเทียมหรือใยแก้ว เป็นต้น

4. กระแสสิ่งแวดล้อม การเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจโดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของสิ่งแวดล้อมทั่วโลก ก่อให้เกิดขบวนการปกป้อง และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน เช่น ขบวนการกรีนพีซ (Green Peace) ทั้งนี้เพื่อให้คนและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างผสมกลมกลืนและเกื้อกูลกันและกันตลอดไป

5. กระแสวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ชนิดใหม่ ๆ ขึ้นในโลก ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากกระบวนการทางวิศวกรรม ที่นำไปใช้ในกระบวนการผลิตของเศรษฐกิจ ทั้งด้านอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม และการบริการตลอดจนเทคโนโลยีสารสนเทศ โทรคมนาคม เช่น หุ่นยนต์เพื่อการผลิต เครื่องคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เครื่องโทรสาร ดาวเทียม ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน เป็นต้น ความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีส่งผลกระทบต่อโครงสร้างการผลิตของระบบเศรษฐกิจจากการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้นไปสู่การผลิตที่ต้องใช้ความรู้ อย่างเข้มข้นเช่นกัน ทำให้วิถีการดำรงชีวิตและรสนิยมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง

6. กระแสข่าวสารข้อมูลและการเรียนรู้ ความก้าวหน้าของการสื่อสารโทรคมนาคมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้การแสวงหาและการกระจายข่าวสารข้อมูล รวมทั้งการเรียนรู้สะดวกง่ายและรวดเร็วในรูปแบบต่าง ๆ

โดยสรุป กระแสโลกาภิวัตน์มีทั้งสิ่งดีและไม่ดีคละเคล้ากัน ซึ่งอาจสร้างปัญหาหรือสร้างโอกาสให้แก่แต่ละประเทศได้ หากพิจารณาผลดี จะเห็นว่าความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น การรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ การจัดตั้งองค์การการค้าโลก จะช่วยสร้างเสถียรภาพและ

ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ ส่วนกระแสประชาธิปไตย กระแสสิทธิมนุษยชน กระแสสิ่งแวดล้อม และกระแสวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ช่วยเสริมสร้างสันติภาพ ความเสมอภาค คุณภาพและ ความเจริญก้าวหน้าของมวลมนุษยและโลกตามลำดับ ขณะเดียวกันผลเสียของโลกาภิวัตน์ เช่น การแข่งขันอย่างรุนแรงเพื่อชิงความได้เปรียบในทางเศรษฐกิจอาจก่อเหตุบาดหมางระหว่าง ประเทศ เกิดปัญหาเผ่าพันธุ์นิยม ปัญหาความร้าวฉานทางวัฒนธรรม นอกจากนี้กระแสวัฒนธรรม และข่าวสารข้อมูลที่ขาดการกลั่นกรองและผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ธุรกิจบันเทิงโฆษณา เป็นต้น ก่อให้เกิดวัตถุนิยม บริโภคนิยม และความฟุ้งเฟ้อต่าง ๆ รวมทั้งเกิดการครอบงำทาง วัฒนธรรม

โดยที่โลกปัจจุบันและอนาคตจะเป็นโลกแห่งความรู้และเทคโนโลยีสารสนเทศคุณภาพ ของคน จะเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดในเชิงความได้เปรียบในการแข่งขันเพื่อการพัฒนาประเทศใน ทุก ๆ ด้านแตกต่างจากในอดีตที่ที่ดิน เครื่องจักร หรือเงินทุนเคยเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการ ขยายการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศในยุคการปฏิวัติทางเกษตรกรรม และ การปฏิวัติทางอุตสาหกรรมมาก่อน ทุกประเทศในโลกเริ่มตระหนักดีว่าคุณภาพทรัพยากรบุคคล ตามด้วยเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเป็นปัจจัยสำคัญในการ สร้างขีดความสามารถในการผลิตและการแข่งขัน

สังคมไทยในอนาคต

สถานการณ์การพัฒนาประเทศ

เศรษฐกิจ

ในระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างสูงทางการขยายตัว ของเศรษฐกิจเฉลี่ยถึงร้อยละ 7.5 ต่อปี ซึ่งสูงกว่าอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกมาโดย ตลอดจนได้รับการยกย่องจากทั่วโลก อย่างไรก็ตามประเทศไทยจะมีโอกาสพัฒนาเศรษฐกิจอย่าง ต่อเนื่องต่อไปอีกในอนาคต โดยพิจารณาจากปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ หลายประการ ดังนี้ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2539)

การรวมกลุ่มเศรษฐกิจเสรี การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ การเจรจาข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าในกรอบอุรุกวัย การจัดตั้งองค์การการค้าโลก จะทำให้ตลาดส่งออกขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น มิได้อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีความสำคัญมากขึ้นในระบบเศรษฐกิจโลก รวมทั้งการเปิดตลาดการค้า และการลงทุนในอินโดจีนกับประเทศเพื่อนบ้านมีช่องทางที่ดีขึ้นตามลำดับทำให้ประเทศไทยมีโอกาสขยายตัวด้านการค้าเข้านานาชาติมากขึ้น

สภาพภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ซึ่งตั้งอยู่บริเวณที่เชื่อมต่อบริเวณจีนตอนใต้ อินโดจีน และเอเชียใต้เข้าด้วยกัน ทำให้การคมนาคมติดต่อกับประเทศต่าง ๆ มีความสะดวกเอื้อต่อการ เป็นศูนย์กลางการพัฒนาทั้งหลาย เช่น ศูนย์การผลิตและการขนส่งทางอากาศนานาชาติ และ ศูนย์อุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ตลอดจนอุตสาหกรรมบริการ ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์กลางการเงิน เป็นต้น

สังคมไทยโดยส่วนรวมอยู่ในสภาพมั่นคง ดำรงเอกราชที่สืบเนื่องกันมานานกว่า 700 ปี ประกอบกับฐานเศรษฐกิจดี คือคนไทยมีพื้นฐานความรู้ด้านเกษตรกรรมและทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ จึงทำให้มีการผลิตธัญญาหารที่เพียงพอและมีเหลือส่งออก มีภาคเอกชนที่มีพลวัตสูง และมีแรงงานที่มีวินัยพร้อมที่จะเรียนรู้และรับการฝึกได้อย่างดีทำให้นักลงทุนมีความมั่นใจ โอกาสที่เศรษฐกิจไทยจะเข้าสู่การแข่งขันในระบบสากลจะมีมากยิ่งขึ้น

โอกาสในการขยายขีดความสามารถทางการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตทั้งใน ด้านการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ ยังมีความเป็นไปได้สูงแม้ในปัจจุบันจะยังคงมีปัญหาอยู่บ้างก็ตาม

อย่างไรก็ตามการพัฒนาเศรษฐกิจไทยยังคงมีปัญหาและข้อจำกัดบางประการ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเพื่อให้เศรษฐกิจเติบโตได้อย่างยั่งยืนและมีเสถียรภาพต่อไป ปัญหาและข้อจำกัดดังกล่าวได้แก่

1. ปัญหาการกระจายรายได้ความเหลื่อมล้ำทางสังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชน ความเจริญทางเศรษฐกิจยังรวมตัวอยู่ในกรุงเทพมหานครและหัวเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้น ไม่มีการกระจายอย่างทั่วถึงไปสู่ภาคชนบท ทำให้ช่องว่างของรายได้ขยายกว้างมากขึ้น มีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างภาคภูมิศาสตร์ ระหว่างอาชีพหรือระหว่างกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน กล่าวคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ยต่ำสุด โดยปี พ.ศ. 2535 คนในชนบทภาค ตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ย 10,986 บาท ต่อคนต่อปี และเป็นภาคที่มีคนจนอยู่มากที่สุด เมื่อเทียบกับภาคอื่น ๆ เกษตรกรมีรายได้ลดลงจากร้อยละ 27 ในปี พ.ศ.2518 เหลือร้อยละ 11 ในปี พ.ศ.2537 รายได้ของเกษตรกรในชนบทเพิ่มขึ้นในอัตราต่ำกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ซึ่งอยู่ในเมือง คือ จากปี พ.ศ. 2533-2535 เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 15 ในขณะที่กลุ่มอาชีพผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 26.4 และผู้ประกอบการวิชาชีพเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.5 นอกจากนี้การกระจายรายได้ของประชากรจะอยู่ในสภาพกระจุกเป็นอย่างมากคือปีพ.ศ.2535 คนวยร้อยละ 59.04 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศในขณะที่คนจนร้อยละ 20 ที่จนมากมีรายได้เพียงร้อยละ 3.9 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ซึ่งแสดงถึงความแตกต่างของรายได้เป็นอย่างมาก

2. ข้อจำกัดการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน กับต่างประเทศทางด้านโครงสร้างบริการพื้นฐาน ซึ่งหมายถึงทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพยังพัฒนาและขยายตัวไม่ทันกับความต้องการของภาคธุรกิจเอกชน คือ

2.1 ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งหมายถึงศักยภาพในการสร้างและสามารถรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการวิจัยพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่จะสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันเพิ่มขึ้นของประเทศยังไม่มีการพัฒนาอย่างถูกวิธีให้เพียงพอทั้งในด้านการผลิตและการพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อสนองความต้องการของตลาด ซึ่งรวมถึงการผลิตครูและอาจารย์ด้านนี้ การขาดเจตนาธรมย์แห่งชาติ ที่จะสร้างองค์ความรู้โดยการวิจัยและพัฒนาเพื่อการพึ่งตนเองเพิ่มขึ้นทางเทคโนโลยีและการส่งออกเทคโนโลยีในระยะยาว รวมทั้งมาตรการสนับสนุนให้มีการวิจัยพัฒนา การสร้างแรงจูงใจ เพื่อนำผลที่เกิดขึ้นไปใช้ในเชิงพาณิชย์และเพิ่มประสิทธิภาพในการแข่งขันของสินค้า ทำให้ยังคงต้องพึ่งพาเทคโนโลยีนำเข้าจากต่างประเทศอยู่

2.2 ด้านแรงงาน ในขณะที่เศรษฐกิจไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีความต้องการแรงงานสูงแต่ตลาดกลับยิ่งขาดแคลนแรงงานที่มีคุณภาพและนักวิชาชีพ โดยเฉพาะนักวิชาชีพทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแรงงานส่วนใหญ่ร้อยละ 80.0 ของแรงงานทั้งหมดมีการศึกษาต่ำเพียงระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า แรงงานเหล่านี้ไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีขั้นสูงได้เนื่องจากความรู้สามัญพื้นฐานมีไม่เพียงพอที่จะรับการฝึกอบรมและใช้เทคโนโลยี ประกอบกับมีการเรียกร้องค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่ประสิทธิภาพการผลิตมิได้เพิ่มขึ้นอย่างสอดคล้องกัน ทำให้ความได้เปรียบทางด้านแรงงานราคาถูกของประเทศไม่มีอีกต่อไป หากประเทศไทยจะปรับการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีมากขึ้น และเพิ่มมูลค่าของสินค้าแล้วแรงงานจะต้องมีคุณภาพมากขึ้น อีกทั้งต้องมีแผนงานรองรับระบบการผลิตที่ใช้แรงงานน้อยลงด้วย

2.3 ด้านปัจจัยการผลิต ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทรัพยากรของประเทศโดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรที่เป็นปัจจัยการผลิตขั้นพื้นฐาน เช่น ป่าไม้ ที่ดินและแหล่งน้ำ ได้นำไปใช้อย่างสิ้นเปลืองขาดการบูรณะ และฟื้นฟูอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง จึงทำให้ทรัพยากรเหล่านี้เกิดการขาดแคลน และมีราคาสูง ต้นทุนการผลิตจึงสูงขึ้น ทำให้การได้เปรียบในการแข่งขันของ

ไทยลดลง นอกจากนี้ยังต้องอาศัยเงินลงทุนจากต่างประเทศ การใช้พลังงานของประเทศยังคงพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง

ประชากร

1. สถานภาพการทำงานของประชาชน จากการสำรวจสถานะการทำงานของประชาชนทั่วราชอาณาจักร เดือนสิงหาคม พ.ศ.2536 พบว่าประชากรทั้งหมด 58.65 ล้านคน เป็นผู้ที่มียุ่ต่ำกว่า 13 ปี จำนวน 15.44 ล้านคน และเป็นผู้ที่มียุ่ 13 ปีขึ้นไป โดยไม่อยู่ในประเภทผู้ใช้แรงงาน ได้แก่ ผู้ทำงานบ้าน เรียนหนังสือ เด็กหรือคนชราที่ทำงานไม่ได้ และอื่น ๆ จำนวน 10.36 ล้านคน ส่วนผู้ที่มียุ่ 13 ปี ขึ้นไป และเป็นผู้ใช้กำลังแรงงานจำนวน 32.84 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 56.0 ของประชากรทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นผู้มีงานทำ 32.15 ล้านคน หรือร้อยละ 98.5 ของผู้ใช้กำลังแรงงานโดยเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า 25.80 ล้านคน หรือร้อยละ 80.4 (เป็นผู้มีอายุ 12-21 ปี ประมาณ 7 ล้านคน) ระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษา 4.20 ล้านคน หรือร้อยละ 13.0 สำหรับผู้ไม่มีงานทำมีประมาณ 0.49 ล้านคนหรือร้อยละ 1.5 ของผู้ใช้กำลังแรงงาน ร้อยละ 72.4 ของผู้ไม่มีงานทำเป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า หากจำแนกตามอายุ อัตราการไม่มีงานทำมีค่อนข้างสูงในกลุ่มผู้มีอายุน้อยหรือผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ คือ กลุ่มอายุ 13-29 ปี โดยกลุ่มอายุ 15-24 ปี มีอัตราการไม่มีงานทำสูงสุด (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 โครงสร้างกำลังแรงงานของประเทศ

ประชากร	(ล้านคน)
ผู้มีอายุต่ำกว่า 13 ปี	15.44
ผู้มีอายุ 13 ปีขึ้นไป	43.21
มีงานทำ	32.15
ไม่มีงานทำ	0.49
รอฤดูกาล	0.20
รวมประชากรทั้งหมด	58.65

ที่มา : (กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, 2536)

2. โครงสร้างประชากร ในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา อัตราการเพิ่มของประชากรลดลงเหลือร้อยละ 1.3 ต่อปี และมีแนวโน้มว่าประชากรวัยเด็กจะลดลงโดยที่ประชากรวัยแรงงาน (25-60 ปี) และวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ก็จะเพิ่มขึ้นในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ประมาณการประชากรทั้งประเทศจะมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 60.90 และ 63.44 ล้านคน ในปีพ.ศ.2540 และ ปีพ.ศ.2544 ตามลำดับ โดยประชากรกลุ่มเด็ก 0-2 ปี มีจำนวน 3.23 ล้านคน ลดลงเหลือ 3.09 ล้านคน ประชากรกลุ่มวัยเรียน (3-21 ปี) มีจำนวน 21.24 ล้านคน ลดลงเหลือ 20.76 ล้านคน ประชากรวัยแรงงาน (22-60 ปี) มีจำนวน 31.68 ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น 34.14 ล้านคน และประชากรวัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีจำนวน 4.75 ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น 5.45 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2540 และ พ.ศ. 2544 ตามลำดับ และยังได้ประมาณการประชากรจนถึงปี พ.ศ. 2549 ซึ่งเป็นช่วงแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พบว่าประชากรกลุ่มเด็กปฐมวัย และกลุ่มวัยเรียนมีแนวโน้มลดลงตลอดเหลือ 2.94 และ 20.09 ล้านคน ตามลำดับ ในปี พ.ศ.2549 สำหรับประชากรวัยแรงงาน และประชากรวัยสูงอายุมิแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดเป็น 36.93 และ 6.31 ล้านคน ตามลำดับ ในปีพ.ศ. 2549 จะเห็นได้ว่าประเทศไทยจะมีประชากรวัยทำงานในสัดส่วนที่สูง ซึ่งหมายถึงศักยภาพที่สูงในการพัฒนาประเทศ ซึ่งได้เปรียบว่าทุกยุคสมัยที่ผ่านมาแต่แรงงานไทยมีจุดอ่อน คือแรงงานส่วนใหญ่มีการศึกษาค่ำ

3. โครงสร้างครอบครัว ครอบครัวไทยมีขนาดเล็กลงจากครอบครัวที่เคยมีบุตร 6 คน ลดลงเหลือประมาณครอบครัวละ 2 คน ครอบครัวที่มีการศึกษามีแนวโน้มที่จะมีบุตรน้อยลง ครอบครัวเดี่ยวและครัวเรือนที่หัวหน้าครอบครัวเป็นสตรีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

โดยสรุป การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของประชากร โดยประชากรวัยเด็กมีสัดส่วนลดลง ครอบครัวมีจำนวนบุตรน้อยลง ประชากรวัยทำงานมีสัดส่วนสูงขึ้น ในขณะที่ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมดีขึ้น น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้ประเทศสามารถพัฒนาคุณภาพคนได้มากยิ่งขึ้น

สังคม วัฒนธรรม

จากการพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมาทำให้สังคมไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงมากทั้งในด้านสถาบันครอบครัว ชุมชนวิถีชีวิต และค่านิยมต่าง ๆ ดังนี้

1. สถาบันครอบครัว ชุมชน และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ครอบครัวเดี่ยวมีมากขึ้นและมีขนาดครอบครัวเล็กลงทำให้ระบบความสัมพันธ์ในครอบครัวแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นครอบครัวใหญ่

ขยายพึ่งพาอาศัยกันได้เริ่มขาดหายไป การเคลื่อนย้ายอพยพมาหางานทำในเมือง ทำให้ระบบครอบครัว เครือญาติ และชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงและยากที่จะรักษาระบบความสัมพันธ์ไว้ได้ ชุมชนเริ่มสูญเสียพลังอำนาจต่อรองกับภายนอกและศักยภาพในการกำหนดทิศทางของตนเอง ต้องพึ่งพิงสังคมภายนอกมากขึ้น บ้าน วัด โรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันหลักทางสังคมดังที่เคยเป็นมา เริ่มอ่อนแอและมีบทบาทลดน้อยลง

2. วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เรียบง่ายเริ่มเปลี่ยนแปลง การรับเอารูปแบบค่านิยมและวิถีชีวิตจากวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้สังคมชนบทเปลี่ยนเป็นสังคมเมืองมากขึ้น อาชีพเกษตรกรรมลดลง เพราะแรงงานอพยพเข้าสู่เมืองมากขึ้น เกษตรกรเปลี่ยนอาชีพเข้าสู่ภาคบริการและอุตสาหกรรมมากขึ้น ความเหลื่อมล้ำในเรื่องรายได้ระหว่างภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรมีแนวโน้มสูงขึ้น ความสัมพันธ์แบบพึ่งพาอาศัยกันของชุมชนแบบดั้งเดิมในสังคมไทยเปลี่ยนไปเป็นต่างคนต่างอยู่ และเป็นปัจเจกบุคคลมากขึ้น ความสัมพันธ์ของบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อองค์กรมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชิงพันธะสัญญาตามกฎหมายมากกว่าการมีจิตสำนึกร่วมกันขาดความรับผิดชอบต่อผู้อื่นและส่วนรวม ทำให้กลไกทางวัฒนธรรมไทยในการควบคุมทางสังคมลดประสิทธิภาพลง เป็นผลให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมายและมีอัตราเร่งสูงขึ้น เช่น ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาอาชญากรรม ความไม่ปลอดภัยในทรัพย์สิน โสเภณี ยาเสพติด การแพร่ขยายของโรคเอดส์ ปัญหาคุณภาพชีวิตของเด็กและสตรี พฤติกรรมเบี่ยงเบนของวัยรุ่น เป็นต้น

ค่านิยม

ค่านิยมในการปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาลดน้อยถอยต่ำลงโดยเฉพาะสังคมเมืองไม่ค่อยให้ความสำคัญกับคุณธรรมและจริยธรรม ขาดศรัทธาในศาสนา ระบบการให้คุณค่าทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปคือนิยมและเชิดชูเงินตรามากกว่าความดี ลัทธิบริโภคนิยมและการเลียนแบบวิถีชีวิตตะวันตกขยายตัวรวมทั้งมีความนิยมในวัตถุมากขึ้น ความเป็นคนไทยลดน้อยลง ขาดระเบียบวินัย ความรับผิดชอบและจริยธรรมในการทำงานทั้งยังละเลยต่อคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย ความเข้าใจวัฒนธรรมในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตลดลง วัฒนธรรมกลายเป็นส่วนหนึ่งของสินค้าบริการโดยเฉพาะการบริการนักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเมืองการปกครอง

ประเทศไทยดำรงความเป็นเอกราชของชาติมานานเป็นเวลากว่า 700 ปี ด้วยหลักการปกครองที่สำคัญของไทย คือ “ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์” ประชาชนชาวไทยมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้เนื่องจากมีศูนย์รวมแห่งจิตใจอยู่ที่พระมหากษัตริย์ประกอบกับคนไทยมีนิสัยรักสงบ รู้จักประสานประโยชน์ มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ อันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยตลอดมา

ในช่วงหกสิบกว่าปีมานี้ สังคมไทยได้เลือกระบบการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยที่ใช้ระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ระบอบประชาธิปไตยยังคงเน้นการพัฒนารูปแบบมากกว่าการพัฒนาอุดมการณ์และวิถีชีวิต รวมทั้งยังขาดการรับฟังเสียงจากประชาชนและการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครองตนเองอย่างแท้จริง สำหรับประชาชนแม้จะยังมีปัญหาด้านความคิดความเข้าใจแนวทางประชาธิปไตยอยู่มาก แต่ก็ปรากฏชัดถึงแนวโน้มของความสนใจในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนที่มีมากยิ่งขึ้นโดยลำดับ มีกระบวนการประชาพิจารณ์ และกลุ่มพลังทางการเมืองที่หลากหลายขึ้น ทั้งนี้ได้มีการศึกษาและสรุปปัญหาทางการเมืองไว้อย่างน้อย 8 ประการ คือ

1. การใช้เงินเป็นใหญ่
2. การผูกขาดทางการเมืองโดยคนจำนวนน้อย
3. การที่คนดีมีความสามารถเข้าสู่การเมืองได้ยาก
4. การทุจริตประพฤติมิชอบ
5. การเผด็จการโดยระบอบรัฐสภา
6. การต่อสู้ขัดแย้งเรื้อรังและความไร้เสถียรภาพทางการเมือง
7. การขาดประสิทธิภาพทางการบริหารและทางนิติบัญญัติ
8. การขาดสภาวะผู้นำทางการเมือง

การปกครองแบบการรวมศูนย์อำนาจทำให้กลไกอำนาจรัฐไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอสำหรับการแก้ไขปัญหาดต่าง ๆ ของสังคมไทย ทั้งโดยส่วนรวมและท้องถิ่นซึ่งเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วและสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น และประชาชนเองก็ขาดโอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพในการจัดการกับปัญหาของตนเองด้วย

นอกจากนี้ระบบราชการไม่สามารถดึงและเก็บ “คนดี-คนเก่ง” ไว้ในระบบได้เท่าที่ควร รวมทั้งความล่าช้าในการดำเนินงานต่าง ๆ ของระบบอันเนื่องมาจากระเบียบที่ยุ่งยาก และความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ทันสมัยของข้าราชการระบบราชการในภาพรวมจึงมีพลังในการสร้างสรรค์และพัฒนาน้อยลงตามลำดับ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

จากอดีตถึงปัจจุบัน ประเทศไทยยังคงพึ่งพาการนำเข้าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสำเร็จรูปจากต่างประเทศ ทั้งในด้านองค์ความรู้ และผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มศักยภาพของประเทศในการพัฒนา และการแข่งขัน ทั้งในด้านการผลิตอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและการบริการ การสื่อสาร โทรคมนาคม การแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ทั้งนี้เพราะขีดความสามารถของไทยในการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนา และการสร้างองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ของประชาชนคนไทยโดยเฉลี่ยยังอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญต่อการเรียนวิทยาศาสตร์และการสร้างระบบการคิด การทำงานอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ หรือเป็นระบบตั้งแต่ระดับพื้นฐาน มองวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องเข้าใจยาก สลับซับซ้อนทั้ง ๆ ที่วิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานสำคัญต่อระบบการคิดของมนุษย์ และเป็นความรู้ที่มนุษย์ใฝ่หาเพื่อเรียนรู้ความจริงเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวและธรรมชาติในตัวเอง

การผลิตกำลังคน รวมทั้งการผลิตครูอาจารย์และนักวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเพื่อสนองความต้องการของตลาดยังผลิตได้น้อยทำให้เกิดสภาพการขาดแคลนบุคลากร นอกจากนี้การวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ยังได้รับการสนับสนุนค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ที่มีฐานะเศรษฐกิจใกล้เคียงกัน รวมทั้งขาดความเชื่อมโยงระหว่างงานวิจัยและพัฒนา กับเทคโนโลยี และกระบวนการผลิตทำให้ประเทศยังต้องพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ

การที่จำนวนประชากรเพิ่มสูงขึ้น การขยายตัวของเมือง การพัฒนาทางอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ทำให้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยทรัพยากรทางธรรมชาติ อาทิ ป่าไม้ ดิน น้ำ ทรัพยากรทางทะเลอย่างสิ้นเปลืองโดยขาดความระมัดระวังและไม่ได้สร้างขึ้นใหม่ เพื่อการทดแทน ทำให้ทรัพยากรขาดความสมดุลทางธรรมชาติ มีสภาพทรุดโทรมเกิดการขาดแคลน ราคาแพงส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมให้วิกฤตมากขึ้นและมีแนวโน้มการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติระหว่างกลุ่มชนต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความขัดแย้งอันนำไปสู่ความรุนแรงในสังคมมากขึ้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สังคมไทยที่พึงประสงค์

การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาแม้จะทำให้ประเทศประสบความสำเร็จอย่างสูงในการพัฒนา เศรษฐกิจอันเป็นผลให้ประชาชนโดยเฉลี่ย มีฐานะและมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และยังมี โอกาสที่จะพัฒนาทางเศรษฐกิจให้เติบโตต่อเนื่องได้อีกในอนาคต ด้วยปัจจัยเกื้อหนุนทั้งจาก ภายนอกและภายในประเทศแต่เป็นที่ยอมรับว่าความเจริญทางเศรษฐกิจยังรวมตัวอยู่เฉพาะ กรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้น ยังไม่มีการกระจายรายได้สู่ชนบทอย่างทั่วถึง ทั้ง ๆ ที่ ทรัพยากรทุก ๆ อย่างของชนบทไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานถูกดึงดูดมาหล่อเลี้ยง ความเจริญเติบโตของเมืองตลอดระยะเวลาการพัฒนาที่ผ่านมา

การพัฒนาที่ขาดความสมดุลโดยให้ความสำคัญกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจน การพัฒนาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ค่อย ๆ สะสมพอกพูนจนเกือบถึงจุดวิกฤตในปัจจุบัน ซึ่งหากมิได้รับการแก้ไขอย่างทันท่วงที และด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมแล้ว ปัญหาเหล่านี้จะ กลายเป็นข้อจำกัดมิให้ประเทศได้พัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ดังนั้นในการพัฒนาประเทศ ซึ่งปัจจุบันสังคมไทยมีสภาพการพัฒนาแบบผสมผสานกันอยู่ทั้งส่วนที่เป็นการเกษตรกรรม ส่วนที่ เป็นอุตสาหกรรมและส่วนที่เป็นบริการ ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เป็นกระแสแห่งความรู้ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ ซึ่งมีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกันอยู่มาก สังคมไทยพึงพิจารณาความเปลี่ยนแปลง ทุก ๆ อย่างอย่างรู้เท่าทัน และด้วยความรอบคอบ อย่างมีสติ ยึดทางสายกลางเป็นแนวปฏิบัติให้ มีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

สังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต จึงควรมีลักษณะเป็น สังคมแห่งการเรียนรู้ การรู้เท่าทัน สังคมโลก แข่งขันและร่วมมือเป็น มีสมรรถภาพ มีวินัยและคุณธรรมตามหลักธรรมทางศาสนา มี เสรีภาพ ความยุติธรรม เมตตากรุณา คนมีความสุข ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สังคมสันติ เศรษฐกิจสมดุล มีเสถียรภาพ สิ่งแวดล้อมยั่งยืน เคารพในสิทธิมนุษยชน ประเทศชาติมีความ มั่นคง สันติกับเพื่อนบ้านและเพื่อนร่วมโลก และสันติกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนาประเทศในอนาคต

เพื่อเป้าหมายการสร้างสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต การพัฒนาประเทศจะต้องเป็น ไปอย่างสมดุล และผสมผสานระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2539)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้านเศรษฐกิจ

สังคมไทยจะต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างมีเสถียรภาพ โดยเสริมสร้างโอกาสหรือจุดได้เปรียบและความเป็นเลิศที่มีอยู่แล้วของประเทศ ให้สามารถร่วมมือและแข่งขันกับต่างประเทศได้ เช่น ฐานการผลิตทางการเกษตรที่มีขนาดใหญ่และหลากหลาย ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อเร่งการพัฒนาการผลิตทางอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งพัฒนาสินค้าทางการเกษตรให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น ใช้ความเป็นมิตรกับนานาชาติ ธรรมชาติที่สวยงาม ศิลปวัฒนธรรมไทย ความสามารถในทักษะแรงงานของคนไทยและความได้เปรียบในจุดที่ตั้งของประเทศในการเปิดประเทศสู่การค้าตลาดโลกมากขึ้น โดยเฉพาะตลาดในกลุ่มประเทศอินโดจีน กลุ่มอาเซียน จีนตอนใต้ กลุ่มเอเชียแปซิฟิก รวมทั้งกลุ่มการค้าตลาดเสรีอื่น ๆ ตลอดจนพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น การค้า การเงิน การโทรคมนาคม การท่องเที่ยว การศึกษา การประชุม การสาธารณสุข เป็นต้น

นอกจากเสริมจุดได้เปรียบของประเทศแล้ว การลดข้อจำกัดการพัฒนาลงจะช่วยให้การพัฒนาประเทศมีความยั่งยืนตลอดไป ได้แก่การเพิ่มคุณภาพของคน กระจายความเจริญและสมรรถนะทางเศรษฐกิจไปสู่ส่วนภูมิภาค ทั้งในด้านโครงสร้างพื้นฐาน การอุตสาหกรรมและบริการที่เหมาะสม เพื่อให้แรงงานในชนบทมีอาชีพในท้องถิ่นไม่ต้องอพยพไปขายแรงงานในเมืองหรือในต่างประเทศเช่นที่เป็นอยู่ เชื่อมโยงชนบทหรือภูมิภาคกับเมืองเพื่อเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับชาวชนบทให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นการกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มชนต่าง ๆ ในสังคมให้เป็นธรรมมากขึ้น

สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาโดยมีเป้าหมายความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อความมั่งคั่งของประเทศแต่เพียงอย่างเดียว โดยละเลยการพัฒนาทางด้านสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมให้ล้าหลังตามเศรษฐกิจไม่ทัน ย่อมมิใช่การพัฒนาที่จริงจังยั่งยืนอีกต่อไป ท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปัญหา ร่วมกระแสกลายเป็นปัญหาร่วมของทุกประเทศทั่วโลกที่จะต้องให้ความสำคัญและเอาใจใส่ ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจจำเป็นต้องสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะต้องมี การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม ครอบคลุมผู้มีรายได้เพียงพอ มีความสงบสุขและอบอุ่นท่ามกลางความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และการสืบทอด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สายใยทางสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งเสริมสร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาคนสืบต่อไป

สังคมไทยในอนาคตที่จะอนุรักษ์และพัฒนาศาสนา ศิลปวัฒนธรรมไทย ให้เป็นกระแสวัฒนธรรมหนึ่งของโลก ต้องยอมรับและประยุกต์ใช้วัฒนธรรมที่มาจากภายนอกให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย เป็นสังคมที่พัฒนาและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเท่าทัน เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเครือข่ายเชื่อมโยงในทุกส่วนของสังคม พัฒนาค่านิยมของสังคมให้เป็นสังคมที่ประหยัด เชิดชูคุณธรรม พิทักษ์ผลประโยชน์ส่วนรวม มีจิตใจที่ดีงาม มีความเอื้ออาทรเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้โอกาสและพิทักษ์สิทธิคนที่ด้อยโอกาส มีระเบียบวินัย ยอมรับเหตุผล รักษากฎเกณฑ์ของสังคม และมีจริยธรรมในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ

การเมืองการปกครอง

สังคมไทยจำเป็นต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการเมืองไทย ทั้งในรูปแบบและอุดมการณ์ ให้มีระบบรัฐสภาที่มีเหตุผล ยึดถือซึ่งผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นหลัก ลดการเอารัดเอาเปรียบ การสร้างภาพเพื่อชิงความได้เปรียบทางการเมืองด้วยการให้โอกาสแก่คนเด่นและดี มีคุณธรรมเข้ามาเป็นผู้แทน มีการตรวจสอบนักการเมืองเลือกผู้นำที่มีความเป็นผู้นำ และมีความคิดก้าวไกล เพื่อนำประเทศเข้าสู่การแข่งขันทางเศรษฐกิจ และการค้ากับต่างประเทศ นอกจากนี้โลกสมัยใหม่เป็นโลกของการรวมกลุ่มลักษณะการทำงานเป็นหมู่คณะ อาศัยหลักการประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือสำหรับการตัดสินใจ สังคมจะต้องสร้างความเป็นประชาธิปไตยในวิถีชีวิตของทุกระดับสร้างวัฒนธรรมการวิพากษ์และโต้แย้งอย่างมีเหตุผล มีความรับผิดชอบและเคารพต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยสื่อมวลชนจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ในลักษณะดังกล่าวรวมทั้งพัฒนากลไกระบบราชการให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของสังคม ลดขนาดระบบราชการให้เล็กลง เปิดโอกาสให้ประชาชนและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น กระจายอำนาจการปกครองและอำนาจการบริหารจัดการสู่ท้องถิ่น และชุมชนมากขึ้นเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ริเริ่มและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สังคมไทยจำเป็นต้องเป็นสังคมแห่งวิทยาศาสตร์คือเป็นสังคมที่รู้จักใช้เหตุและผล และมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างวัฒนธรรมเชิงวิทยาศาสตร์ เป็นสังคมที่พัฒนา

และสร้างองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ได้ เป็นฐานในการผลิตเทคโนโลยีที่เหมาะสมขึ้นมาใช้เองได้ นอกเหนือจากความสามารถในการเลือกรับเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้ทั้งนี้เพื่อการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศโดยไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสัยทัศน์กับการพัฒนาการศึกษาในอนาคต

การพัฒนาสังคมไทยท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ อันมีผลกระทบเชื่อมโยงจากสังคมโลก เพื่อให้สังคมไทยสามารถก้าวไปข้างหน้าได้อย่างมั่นคง แข่งขันกับนานาประเทศได้อย่างมีศักดิ์ศรีบนฐานแห่งความเป็นไทย โดยที่ประชาชนมีความสุข ครอบคลุม ชุมชน และสังคมมีสันติ การพัฒนาคุณภาพคนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด แม้การศึกษาจะเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคน แต่ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่านั้น จึงจะเอื้อต่อการพัฒนาด้านศักยภาพและความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะต่าง ๆ ของคนที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเหตุนี้จึงควรกำหนดวิสัยทัศน์ของการศึกษาหรือการศึกษาไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา - แห่งชาติ, 2539)

1. การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาคนที่สมดุลทั้งด้านปัญญา จิตใจ และสังคม ทั้งในระดับความคิด ค่านิยมและพฤติกรรม โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้และขัดเกลาเชิงสังคม
2. พัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะ “มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี” กล่าวคือ เป็นผู้ใฝ่การเรียนรู้ รู้จักคิดและวิเคราะห์ ใช้เหตุและผลเชิงวิทยาศาสตร์ มีความคิดรวบยอด มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
3. พัฒนาคนไทยให้มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ครอบคลุม ชุมชนและสังคม เคารพและรักษากฎเกณฑ์ของสังคม ทำงานด้วยความอดทนมากกว่าการหวังผลสำเร็จด้วยวิธีลัดที่ขาดคุณภาพ ให้คนยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมตามแนวพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่แต่ละคนนับถือ รู้คุณค่าวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ของไทยควบคู่ไปกับการเปิดและเลือกรับวัฒนธรรมต่างประเทศ
4. พัฒนาคนไทยให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลก ยุคโลกาภิวัตน์ เช่น มีความรู้ภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ รู้จักใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มีความสามารถเชิงจัดการ เห็นความสำคัญและประโยชน์ในวิทยาการสมัยใหม่ควบคู่กับภูมิปัญญาไทย ตลอดจนรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้รอบรู้ใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์เชื่อมโยง ในขณะที่สามารถเพิ่มพูนทักษะความสามารถเฉพาะทางกับเพิ่มพูน
สุนทรียภาพ

จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการขององค์กรธุรกิจ สังคมและประเทศชาติ
สอดคล้องกับความเป็นจริงในวิถีชีวิตของคนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและคุณค่าในสังคมไทย เพื่อ
เสริมสร้างความเจริญเติบโตอย่างสมดุลทั้งด้านสังคม การเมือง การปกครอง รวมทั้งความ
ก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอุตสาหกรรมของประเทศให้สามารถร่วมมือและแข่งขัน อันจะทำให้มีการ
กระจายรายได้ไปสู่ภาคชนบทมากขึ้น เป็นการขจัดช่องว่างทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
เพิ่มศักยภาพของมนุษย์ โดยเฉพาะการศึกษาจะต้องสร้างคนให้รู้จักการสร้างงานด้วยตนเอง
และมีโอกาสมีงานทำอยู่ในท้องถิ่นของตนเอง

แนวความคิดในการพัฒนาการศึกษาจำเป็นต้องปรับเพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุตาม
วิสัยทัศน์ที่พึงประสงค์ ดังนี้

1. ให้การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนรู้จักการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ด้วย
ตนเองในรูปแบบและวิธีการหลากหลายต่อไปได้และรักที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งเป็น
สิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร และสังคมแห่งการเรียนรู้
2. เป็นการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ให้โอกาสผู้เรียนมีบทบาทร่วม
ในการพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐานแทนการจัด
ตามศักยภาพของผู้จัดหรือหน่วยงานที่จัด และตระหนักถึงสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับการบริการทาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างน้อย
3. มีรูปแบบการศึกษาที่ให้ทางออกและทางเลือกที่ดีแก่ทุกคน เพื่อสนองความต้องการ
ความสามารถและความถนัด ตลอดจนข้อจำกัดและคุณลักษณะที่แตกต่างของบุคคล แม้ผู้เรียน
จะมีทางเลือกในการศึกษามากขึ้น แต่ต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้วิจารณญาณในการเลือกช่องทางที่
เหมาะสมเพื่อการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถ และวุฒิภาวะความเป็นมนุษย์มากกว่า
การมุ่งได้วุฒิปับตรเป็นสำคัญ

ระดมสรรพกำลังทุกส่วนในสังคมเพื่อการศึกษา ทุกส่วนของสังคมทั้งครอบครัว ชุมชน รัฐ
เอกชน องค์กรเอกชน สื่อมวลชน จะต้องตระหนักถึงความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษา
ทุกขั้นตอน แทนการผลักภาระให้เป็นความรับผิดชอบของรัฐอย่างเดียว แต่รัฐต้องมีเจตจำนง
แน่วแน่ที่จะสนับสนุนการลงทุน และสร้างโอกาสให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสูงอย่าง
ต่อเนื่องและจริงจัง เพราะการศึกษาเป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศเป็นโครงสร้างพื้นฐานทาง

สติปัญญาที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคล และความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศโดยส่วนรวมด้วย

การบริหารการจัดการการศึกษา

การบริหารการจัดการการศึกษาของไทยที่ผ่านมา รัฐผูกขาดการจัดการศึกษาเสียเองเป็น ส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าปัจจุบันบทบาทของรัฐได้เริ่มเปลี่ยนแปลงไปโดยมุ่งให้ส่วนต่าง ๆ ของสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและสรรพกำลังทั้งหมด ในสังคม เพื่อจัดการศึกษาให้กว้างขวางและทั่วถึงทุกหมู่เหล่า ส่งผลให้บทบาทหน้าที่ของหน่วย งานการศึกษาต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปบ้างแล้วก็ตาม แต่ระบบบริหารการจัดการศึกษาที่รวมศูนย์ อำนาจยังไม่มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และขั้นตอนต่าง ๆ ของทางราชการไม่เอื้อให้การบริหารการตัดสินใจเป็นได้โดยฉับไว

ในระดับอุดมศึกษา การที่มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดการอุดมศึกษา โดยมี ทบวงมหาวิทยาลัย และกระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักมีลักษณะต่างคนต่างจัด ทำให้ เกิดความเหลื่อมล้ำซ้ำซ้อนและการใช้ทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ขาดความเป็นเอกภาพ ทั้งในเชิงนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ทำให้ยากต่อการวางแผนและการบริหารการศึกษาให้ มุ่งไปยังจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้

นอกจากนี้ ปัญหาของระบบบริหารและจัดการภายใน สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการได้มาซึ่งผู้บริหารด้วยการเลือกตั้งหรืออิงระบบเลือกตั้ง ทำให้ระบบบริหาร สถาบันอุดมศึกษาของรัฐอยู่ภายใต้ระบบการเมืองภายใน เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เกิดความ แตกแยกทางการบริหาร ขาดความร่วมมือและประสานงานกันภายในสถาบันอุดมศึกษา

ปัญหาของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาภายใต้กรอบระเบียบของทางราชการ ทำให้เกิด ความไม่คล่องตัวในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารการเงิน ทั้งนี้ เนื่องจากการกิจของสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างจากภารกิจของส่วนราชการโดยทั่วไป การ บริหารและจัดการภายในที่ค่อนข้างตึงตัว ทำให้ไม่สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้ อย่างทันการณ์ มีผลต่อการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรอยู่ในระบบ เกิดปัญหาสมองไหล และ ความอ่อนล้าทางวิชาการอันมีผลเสียถึงคุณภาพของบัณฑิต นอกจากนี้ในกระบวนการบริหาร และจัดการยังขาดการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ขาดระบบการรายงานการติดตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตรวจสอบและการกำกับการดำเนินงานรวมทั้งขาดระบบการตรวจสอบภายใน ด้านการจัดการเงินอย่างมีประสิทธิภาพในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

ดังนั้นในเรื่องของการบริหารการจัดการศึกษานี้จึงมีประเด็นสำคัญที่จำเป็นต้องกล่าวถึง 3 ประการ คือ

คุณภาพการศึกษา

1. กระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อไม่เชื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ คุณภาพการศึกษาของไทยอยู่ในระดับที่น่าเป็นห่วง ความรู้ความสามารถของเด็กไทยโดยเฉลี่ยอ่อนลงทั้งในด้านกระบวนการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุผล การริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา ความรู้ทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย รวมทั้งคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ความมีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย การทำงานเป็นหมู่คณะ เป็นต้น ผลลัพธ์เหล่านี้เกิดจากกระบวนการปลูกฝัง เสริมสร้าง และการเรียนการสอน ซึ่งยังขาดประสิทธิภาพ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านของหลักสูตรที่ยังไม่เหมาะสม การขาดแคลนครูอาจารย์ในบางสาขาวิชา คุณภาพครูตกต่ำลง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากกระบวนการผลิตและพัฒนาครูอาจารย์ในระดับอุดมศึกษาและการฝึกหัดครู การเรียนรู้ซึ่งยังคงเน้นให้ผู้เรียนรู้และเชื่อฟังการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาการมากกว่าการพัฒนาคนให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแสวงหาความรู้ คิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหา ซึ่งสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดกระบวนการวิจัยที่จะก่อให้เกิดองค์ความรู้และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ อีกทั้งการวัดผลประเมินผลและการสอบคัดเลือกในแต่ละระดับการศึกษา ยังไม่สะท้อนจุดประสงค์ของหลักสูตรโดยรวม

2. หลักสูตรและเนื้อหาวิชา ปัจจุบันยังไม่พร้อมที่จะพัฒนาคนให้มีคุณสมบัติเข้ากับโลกยุคใหม่ ความรู้ความสามารถของคนยุคใหม่ที่พึงมี ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และความสามารถในเรื่องการจัดการ ซึ่งการเรียนการสอนทักษะต่าง ๆ เหล่านี้การศึกษาไทยยังอ่อนอยู่มาก อีกทั้งยังมีการยึดเยียดเนื้อหาวิชาที่เกินความจำเป็นมากกว่าจะพัฒนาทักษะในการเรียนรู้และแสวงหาความจริง

การบริหารการจัดการ

การจัดการที่รวมศูนย์อำนาจให้อยู่ในส่วนกลางและไม่เปิดโอกาสให้ส่วนต่าง ๆ ของสังคมมีส่วนร่วมตัดสินใจ ทำให้การตัดสินใจล่าช้า และไม่ได้สนองตอบต่อความต้องการในการศึกษาที่หลากหลายของชุมชน การบริหารและการจัดการการศึกษาของไทยมีลักษณะรวมศูนย์อำนาจอยู่ส่วนกลางอย่างมาก นับตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ เป็นเหตุให้เกิดความล่าช้า นอกจากนี้การที่ประชาชนหรือองค์กรประชาชนยังไม่มีโอกาสเข้ามาร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ทำให้การดำเนินการจัดการศึกษาไม่สามารถสนองตอบความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง

การทำงานที่ซ้ำซ้อนระหว่างหน่วยงานและขาดการประสานงานในการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ราชการไทยแบ่งการบริหารราชการ และภารกิจตามการแบ่งส่วนราชการเป็นกรมกองต่าง ๆ มีลักษณะการบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ทำให้ส่วนราชการต่าง ๆ มุ่งขยายงานเพื่อความเติบโตของหน่วยงาน จนทำให้เกิดการทำงานซ้ำซ้อนกัน ขาดการประสานการดำเนินงานที่ต้องคำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นของท้องถิ่นรวมทั้งไม่สามารถใช้ทรัพยากรที่แต่ละส่วนราชการมีอยู่ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม และทันการได้เต็มที่

การอุดมศึกษายังไม่สามารถสร้างพลังปัญญาเพื่อพัฒนาประเทศได้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาชั้นสูง จะต้องสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ เป็นผู้นำทางสังคม นำพาประเทศไปสู่ความก้าวหน้าและมั่นคง แต่ปัจจุบันระบบบริหารการจัดการศึกษายังไม่เอื้อต่อความเป็นเลิศของอุดมศึกษา ซึ่งมีเหตุปัจจัยหลายประการ เช่น การขาดเอกภาพในเชิงนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ปัญหาระบบบริหารและจัดการภายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ซึ่งประกอบด้วยระบบการจัดสรรงบประมาณยังเป็นแบบราชการ ระบบการบริหารงานบุคคลและการบริหารวิชาการยังขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

นโยบายของรัฐ ตลอดจนกฎ ระเบียบ ยังไม่เอื้อต่อการจัดการศึกษาของภาคเอกชน การจัดการศึกษาตามแบบราชการซึ่งเต็มไปด้วยกฎระเบียบ ข้อบังคับ และขั้นตอนการดำเนินงาน ทำให้ไม่เอื้อต่อการสร้างความฉับไวในการดำเนินงานและการปรับตัวของสถานศึกษา อีกทั้งกฎระเบียบต่างๆ เหล่านี้ยังเป็นอุปสรรคต่อการเปิดโอกาสให้สถาบันและองค์กรภาคเอกชน และประชาชนเข้ามาร่วมภาวะการจัดการศึกษา

การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นธรรม การจัดสรรงบประมาณของรัฐให้กับระดับการศึกษาต่าง ๆ ยังไม่เป็นธรรมเมื่อคำนึงถึงคนส่วนใหญ่ของประเทศ และผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการลงทุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางการศึกษา โดยรัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายทางการศึกษาให้กับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างเป็นการสะท้อนถึงความไม่เป็นธรรมของการลงทุนทางการศึกษา อีกทั้งวิธีการจัดสรรงบประมาณยังใช้วิธีจัดสรรจากฐานเดิมมากกว่าตามความสำคัญที่ต้องปรับเปลี่ยนไป

การระดมสรรพกำลังเพื่อการศึกษา การจัดการศึกษาช่วงที่ผ่านมาส่วนใหญ่ต้องใช้เฉพาะงบประมาณจากภาครัฐฝ่ายเดียว ขาดการระดมสรรพกำลังจากทุกส่วนของสังคม เช่น ครอบครัวยุวมชน สื่อมวลชน หรือสถาบันทางสังคมอื่น ๆ ทั้งในเรื่องของทรัพยากร เงินและกำลังสติปัญญา ทำให้ระบบการศึกษาเป็นระบบที่ค่อนข้างผูกขาดโดยรัฐ และอ่อนล้าลงตามลำดับ มีปัญหาที่สะสมไว้หลายกรณีทั้งปริมาณและคุณภาพ

การจัดการศึกษาที่ผ่านมาขาดการติดตาม และประเมินผลอย่างมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ไม่มีระบบข้อมูลที่ทันสมัยเพียงพอต่อการวางแผน หรือการตัดสินใจดำเนินงานเพื่อพัฒนาต่อไป หรือเพื่อการแก้ไขปัญหาที่ทัน่วงที

ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ หากไม่ดำเนินการแก้ไขในแผนฯ ฉบับที่ 8 จะยิ่งทำให้ปัญหาการศึกษาสะสมเพิ่มขึ้นและทำให้กระบวนการศึกษาไม่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน อันเป็นจุดเน้นสำคัญของการพัฒนาประเทศ

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของทบวงมหาวิทยาลัย

ทบวงมหาวิทยาลัยได้พิจารณาเห็นสมควรกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาในสังกัดและกำกับทบวงมหาวิทยาลัย ดังนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2539)

1. เป็นผู้มีความรอบรู้ในวิชาการทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ มีความสามารถในการคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
2. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถครองตัวอยู่ในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ
3. เป็นผู้มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ได้แก่
 - 3.1 มีความรู้พื้นฐานด้านคอมพิวเตอร์เพียงพอที่จะใช้งานได้
 - 3.2 มีความสามารถในการเล่นดนตรีได้อย่างน้อย 1 ชนิด หรือมีความสามารถในเชิงศิลปะและวรรณกรรม
 - 3.3 มีความสามารถในการกีฬาอย่างน้อย 1 ชนิดกีฬา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 มีความสามารถทางภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา

4. เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อสังคม และดำรงชีวิตด้วยความเหมาะสม

การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั้ง 4 ประการนี้ จำเป็นที่จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย อันได้แก่ มหาวิทยาลัย อาจารย์ และนิสิตนักศึกษา ที่จะร่วมกันจัดให้มีระบบการเรียนการสอน และกิจกรรมที่จะกล่อมเกลา สร้างสรรค์และพัฒนาให้นักศึกษาเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ได้อย่างมั่งหวัง

บทที่ 3

วัตถุประสงค์ นโยบาย และแผนงานหลักการพัฒนาการศึกษาของ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544)

จากการพิจารณาวิสัยทัศน์โลก วิสัยทัศน์สังคมไทย สังคมไทยที่พึงประสงค์ วิสัยทัศน์การศึกษาไทยในอนาคต รวมทั้งการศึกษาวิเคราะห์สภาพและปัญหาการศึกษาที่ผ่านมา จึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย แผนงานหลัก เป้าหมาย และมาตรการของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งนโยบายที่นำเสนอมี 5 ด้าน และแต่ละด้านมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนกว่ากัน มีความเกี่ยวพันและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญและมีผลมากที่สุดต่อการแก้ปัญหาโดยรวมและการพัฒนาการศึกษาในอนาคต ซึ่งจำเป็นต้องระดมความร่วมมือจากทุก ๆ ส่วนในสังคม ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน เอกชน สถาบันต่าง ๆ ในสังคมเข้ามาร่วมจัดการศึกษา สำหรับภาครัฐจะต้องทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างเต็มที่และลงทุนจัดการศึกษาโดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับและประเภทการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อปวงชน การสร้างและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้แก่ชุมชนและประชาชน และการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาที่ขาดแคลนและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ส่วนการศึกษาที่สูงกว่าการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การอาชีวศึกษาและการอุดมศึกษา ควรส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษามากขึ้น โดยรัฐให้การสนับสนุนด้วยมาตรการและวิธีการต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540)

วัตถุประสงค์ของการพัฒนาการศึกษา

1. เพื่อขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวลให้กว้างขวาง และสูงขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
2. เพื่อการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคล ชุมชนและประเทศ ให้ผู้เรียนได้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
3. เพื่อให้ระบบการศึกษาของประเทศไทยสร้างศักยภาพของประเทศในการพึ่งตนเองและสร้างความก้าวหน้าและมั่นคงของเศรษฐกิจไทยในประชาคมโลก บนฐานแห่งความเป็นไทย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นโยบายการพัฒนาการศึกษา

เพื่อให้การพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในช่วงปี พ.ศ 2540-2544 เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงกำหนดนโยบายการพัฒนาการศึกษาเป็นด้าน ดังนี้

1. เร่งขยายและยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนทั้งมวล มุ่งให้ประชาชนเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีคุณภาพอย่างกว้างขวางโดยเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
2. ปฏิรูประบบการเรียนการสอน มุ่งปรับเปลี่ยนระบบการเรียนการสอน ให้เอื้อต่อการพัฒนาขีดความสามารถของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีพื้นฐานความรู้ความสามารถและทักษะพื้นฐานที่ดีและเข้มแข็งพอที่จะนำไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใฝ่การเรียนรู้ มีระเบียบวินัยและมีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
3. ปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครู มุ่งปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิต การฝึกอบรม และการพัฒนาครูประจำการ ให้ครูมีศักยภาพเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และอบรมสั่งสอนผู้เรียนให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นสุข รวมทั้งพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นที่ยอมรับและยกย่องในสังคม โดยสร้างและปรับปรุงจรรยาบรรณต่าง ๆ ที่เกื้อหนุนต่อการประกอบวิชาชีพครู
4. เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนทั้งระดับกลางและระดับสูง มุ่งสร้างศักยภาพของประเทศในการพึ่งพาตนเอง และสร้างความก้าวหน้าและมั่นคงของเศรษฐกิจไทยในประชาคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย
5. ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการการศึกษา มุ่งปรับเปลี่ยนแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการของรัฐใหม่ เพื่อให้การจัดการศึกษามีอิสระ และเสรีมากขึ้น ปรับเปลี่ยนการตัดสินใจจากกรมในส่วนกลางเป็นการตัดสินใจในพื้นที่ทุกส่วนของสังคม ตั้งแต่ประชาชน ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน ธุรกิจเอกชน และองค์กรภาครัฐ มีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างเต็มศักยภาพ มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลาย มีการจัดการศึกษาที่ได้คุณภาพ และสร้างความเป็นธรรมแก่คนในสังคมมากขึ้น สามารถสนองตอบความต้องการของบุคคล สังคม และประเทศได้อย่างรวดเร็วตามสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนงานหลักเพื่อการพัฒนาการศึกษา

เพื่อให้มีแนวทางการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2540 - 2544 ตามนโยบายที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เห็นสมควรกำหนดแผนงานหลักเพื่อการพัฒนาการศึกษา 9 แผนงาน สำหรับเป็นกรอบในการจัดทำรายละเอียดโครงการและจัดทำค่าของงบประมาณ ดังนี้

แผนงานหลักที่ 1 การยกระดับการศึกษาพื้นฐานของปวงชน

แผนงานหลักที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

แผนงานหลักที่ 3 การพัฒนาการผลิตครูและการฝึกอบรมและพัฒนาครูประจำการ

แผนงานหลักที่ 4 การผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านสังคมศาสตร์

แผนงานหลักที่ 5 การวิจัยและพัฒนา

แผนงานหลักที่ 6 การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ

แผนงานหลักที่ 7 การพัฒนาระบบอุดมศึกษา

แผนงานหลักที่ 8 การระดมสรรพกำลังเพื่อจัดการศึกษา

แผนงานหลักที่ 9 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการการศึกษา

ในการศึกษาและวิจัยนี้ขอกล่าวรายละเอียดเฉพาะแผนงานหลักที่ 4 ที่ 5 ที่ 6 ที่ 7 และที่ 9 ทั้งนี้เนื่องจากเป็นแผนงานหลักที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังใช้ในการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดระบบการศึกษาในปัจจุบัน ส่วนแผนงานที่ไม่ได้กล่าวรายละเอียดในการวิจัยนี้เป็นแผนงานที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ดำเนินการไปแล้ว

แผนงานการผลิต : พัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและด้านสังคมศาสตร์

สถานการณ์และแนวคิด

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบความสำเร็จสูงในการพัฒนาเศรษฐกิจ การที่เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการกำลังคนในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และหากคาดหวังว่าโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของไทยในอนาคตจะมีต่อไปอย่างต่อเนื่องแล้ว รัฐต้องพยายามแก้ไขปัญหาและข้อจำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บางประการอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพมนุษย์และการพัฒนาเทคโนโลยี ดังต่อไปนี้

ประการแรก การผลิตและพัฒนากำลังคนระดับกลางและระดับสูง โดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้แก่ ช่างเทคนิค วิศวกร นักวิทยาศาสตร์ ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ การผลิตวิศวกรสามารถ ยังทำได้เพียงประมาณร้อยละ 40 ของความต้องการเท่านั้น นอกจากนั้นการที่ประเทศไทยเริ่มปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตจากภาคเกษตรกรรมมาเป็นภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมากขึ้น ทำให้เกิดธุรกิจบริการต่อเนื่องตามมา เช่น การประกันภัย การบัญชี กฎหมายระหว่างประเทศ ธุรกิจโรงแรม ภัตตาคาร การท่องเที่ยว ฯลฯ แต่การผลิตกำลังคนด้านนี้บางสาขายังไม่เพียงพอทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยเฉพาะในด้านความรู้ความสามารถในเรื่องของการจัดการและจริยธรรมธุรกิจ ซึ่งเป็นจุดอ่อนของคนไทยโดยส่วนใหญ่

ประการที่สอง การอุดมศึกษาซึ่งมีหน้าที่ผลิตกำลังคนระดับกลางและระดับสูงเข้าสู่ตลาดแรงงานและภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งเป็นแหล่งรวมสรรพวิทยากรในการพัฒนาองค์ความรู้เพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาการในการพัฒนาประเทศกำลังเข้าสู่ภาวะวิกฤต ไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตบัณฑิตในสายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ยังคงมีสัดส่วนสูงเกินความจำเป็น ในขณะที่การผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลับไม่เพียงพอ การผลิตบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโทและเอกมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหากำลังคนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไม่สามารถดำเนินการเฉพาะจุดหนึ่งจุดใดได้ จะต้องดำเนินการให้ครอบคลุมในการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยง รวมทั้งผู้ที่อยู่ในระบบแรงงานแล้ว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มการผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านบริการให้เพียงพอ กับความต้องการของสังคมอย่างมีคุณภาพ
2. เพื่อชะลอหรือลดการผลิตกำลังคน พร้อมกับมุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษาในสาขาวิชาที่ไม่ขาดแคลน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เพื่อพัฒนาทักษะกำลังแรงงานระดับกลาง และสูงให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี และสามารถยกระดับสถานภาพให้เป็นผู้ประกอบการได้ด้วย

เป้าหมาย

1. ขยายการศึกษาหลังมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ให้มีอัตราส่วนผู้เรียนต่อประชากรกลุ่มอายุ 18-24 ปี เป็นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2544
2. เพิ่มสัดส่วนการผลิตกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในระดับปริญญาตรี ให้เป็นร้อยละ 40 ในปี พ.ศ. 2544 และวางรากฐานให้ขยายเป็นร้อยละ 50 ในปี พ.ศ. 2549
3. เพิ่มการผลิตบัณฑิตศึกษาในระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการเพิ่มตัวคูณในระดับอุดมศึกษา (ตัวคูณหมายถึง ผู้มีหน้าที่ในการสร้าง ผลิตและพัฒนาบุคคล สร้างความรู้ ความเข้าใจ ทั้งในแง่กว้างและแง่ลึก)
4. การผลิตกำลังคนในสาขาที่ไม่ขาดแคลน ได้รับการพัฒนาด้านคุณภาพเพิ่มขึ้น แต่ปริมาณการผลิตมีสัดส่วนลดลง
5. กำลังแรงงานระดับกลางและสูง ทั้งที่เป็นแรงงานในระบบและแรงงานใหม่ ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ ฝีมือ ความรู้ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ได้อย่างต่อเนื่อง
6. เพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในการผลิตและฝึกอบรมคนทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

แนวทาง/มาตรการ

1. ผลิตกำลังคนสาขาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสาขาบริการให้มากขึ้น โดย
 - 1.1 ให้หน่วยงานทางการศึกษาและสถาบันการศึกษาดำเนินการปรับหลักสูตรพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและคณิตศาสตร์ ตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับมัธยมศึกษาหรือจัดให้มีโครงการนำร่องทดลองจัดรูปแบบสถาบันการศึกษาที่เน้นการปูพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดังกล่าวเป็นการเฉพาะ เพื่อให้เยาวชนได้พัฒนาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ดี และเพิ่มขีดความสามารถ มีความรู้และความเข้าใจในเทคโนโลยีพื้นฐาน ตลอดจนให้คุ้นเคยกับเครื่องจักรกลบางชนิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 รัฐสนับสนุนทุนให้แก่ผู้เรียนในสาขาขาดแคลน เป็นจำนวนเงินที่มากเพียงพอที่จะจูงใจให้มีผู้เรียนในสาขาดังกล่าว พร้อมทั้งจัดเตรียมตำแหน่งในสายงานเมื่อสำเร็จการศึกษา โดยมีค่าวิชานอกเหนือจากเงินเดือน ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วจะมีรายได้ไม่น้อยกว่าภาคเอกชน

1.3 สถาบันการศึกษาเพิ่มขีดความสามารถในการผลิต และพัฒนากำลังคนทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสาขาบริการ โดยสร้างความร่วมมือกันระหว่างสถาบันการศึกษาในประเทศ และกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ เพื่อการผลิตกำลังคนสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระดับปริญญาโทและเอกให้บรรลุเป้าหมายโดยเร็ว

1.4 ให้สถาบันอุดมศึกษาร่วมกับสถาบันการศึกษาในต่างประเทศ จัดหลักสูตรระยะสั้นเฉพาะทาง หรือจัดฝึกอบรมการใช้เทคโนโลยีระดับสูงในสาขาที่มีความสำคัญสูง รวมทั้งจัดทำหลักสูตรนานาชาติด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในสถาบันการศึกษา

1.5 รัฐควรเพิ่มทุนสำหรับการจัดฝึกอบรมทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี แก่สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมงานทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1.6 ให้ภาคเอกชนลงทุนจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างโอกาสการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาด เช่นสาขาที่ขาดแคลน และสาขาบริการต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนรัฐควรมีบทบาทในการประกันคุณภาพการศึกษาและประกันโอกาสของผู้ด้อยโอกาส

1.7 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐจะต้องจัดการศึกษาในสาขาที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ เช่น วิทยาศาสตร์พื้นฐาน โบราณคดี อักษรศาสตร์ การวิจัยและพัฒนา เป็นต้น และเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสาขาที่ไม่ขาดแคลนพร้อมกันไป

2. พัฒนาทักษะของกำลังแรงงานระดับกลางและสูง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเพิ่มศักยภาพของกำลังแรงงานให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตให้สูงขึ้น รวมทั้งเรียนรู้เทคนิคการบริหารจัดการ เพื่อให้สามารถพัฒนาจากการเป็นลูกจ้างไปสู่การเป็นเจ้าของกิจการของตนเอง โดย

2.1 สถานประกอบการและ /หรือสถานศึกษาร่วมกันจัดทำหลักสูตร ควบคุมคุณภาพ และจัดฝึกอบรมแก่กำลังแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการ ให้มีขีดความสามารถที่จะทำงานกับเทคโนโลยีระดับสูงและทันสมัยได้ อีกทั้งมีความรู้พื้นฐานเพียงพอที่จะประกอบการอิสระของตนเองได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ภาคเอกชน สถานประกอบการ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดเล็ก อุตสาหกรรมขนาดกลาง และอุตสาหกรรมสนับสนุน และภาคบริการมีการลงทุนจัดฝึกอบรมหรือร่วมมือกับสถาบันการศึกษาจัดฝึกอบรมให้แก่พนักงานทั้งในสถาบันการศึกษาและในสถานประกอบการ โดยรัฐสร้างมาตรการจูงใจแก่ภาคเอกชน เช่น มาตรการทางภาษี มาตรการทางด้านการเงินการคลังและกฎหมาย มาตรการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

แผนงาน : การวิจัยและพัฒนา

สถานการณ์และแนวคิด

การวิจัยและพัฒนาเป็นรากฐานของการสร้างและพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สามารถสร้างความก้าวหน้าให้แก่ประเทศ ในระยะเวลาผ่านมาสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงและมีลักษณะเป็นสังคมบริโภคทั้งในด้านสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภค ความรู้และเทคโนโลยี รวมทั้งวัฒนธรรมต่าง ๆ ภายนอก แต่คนไทยยังขาดความสามารถในการรับเทคโนโลยีมาใช้หรือนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย นอกจากนี้ยังไม่สามารถผลิตหรือสร้างหรือพัฒนาความรู้ เทคโนโลยีและวัฒนธรรมให้เจริญออกมาได้ ทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยมีหลายสิ่งสมควรแก่การศึกษาและพัฒนาให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาชาวบ้าน

สถาบันอุดมศึกษา นอกจากมีภารกิจในการผลิตกำลังคนระดับกลางและสูงแล้ว ยังมีหน้าที่ในการวิจัยเพื่อแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ หรือพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อความก้าวหน้าในทางวิชาการ เนื่องจากเป็นแหล่งรวมวิทยาการหลายแขนง รวมทั้งเป็นแหล่งบ่มเพาะปัญญาของประเทศชาติ แต่ปัจจุบันพบว่าสถาบันอุดมศึกษาไม่สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การผลิตในระดับบัณฑิตศึกษาทั้งในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย ทำให้เกิดการขาดแคลนนักวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อีกทั้งการสนับสนุนงบประมาณสำหรับการวิจัยมีน้อย โดยจะเห็นได้จากการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา มีเพียงร้อยละ 0.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ส่งผลให้งานวิจัยด้อยทั้งปริมาณและคุณภาพ นอกจากนี้ยังขาดความร่วมมือทางการวิจัยกับภาคอุตสาหกรรมและบริการอย่างจริงจัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แนวทาง/มาตรการ

1. ให้สถาบันการศึกษาให้ความสำคัญกับการวิจัย และพัฒนาในการเสริมการเรียนการสอน โดยฝึกผู้เรียนให้มีทักษะและจิตวิญญาณของนักวิจัยที่ดี เพื่อให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ มีศักยภาพในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และเขียนรายงาน โดยเฉพาะให้มีความเข้มข้นมากขึ้นตั้งแต่ระดับปริญญาตรี

2. ให้สถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนสร้างความเข้มแข็งทางปัญญา และพัฒนาองค์ความรู้ให้มีมาตรฐาน ด้วยการเพิ่มการผลิตบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาโทและเอกในสาขาการวิจัยและพัฒนาให้มากขึ้น ผลิดงานวิจัยที่มีคุณภาพด้วยการให้ทุนการทำวิจัย ให้กำลังใจและคำแนะนำทางวิชาการแก่อาจารย์และซักจงให้ผู้สำเร็จการศึกษาเข้ามาเป็นอาจารย์ รวมทั้งรัฐสนับสนุนการสร้างทีมงานนักวิจัย ด้วยการจัดสรรเงินอุดหนุนอย่างเพียงพอ เพื่อผลิตงานวิจัยที่สำคัญ ๆ และส่งเสริมการทำวิจัยหลังระดับปริญญาเอก

3. ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันวิจัย พัฒนาภายในประเทศ และกับต่างประเทศ ในการทำวิจัยและพัฒนา ตลอดจนแลกเปลี่ยนหรือเชิญผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาทำการวิจัยและพัฒนา โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

4. ให้สถาบันอุดมศึกษาประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมและบริการในการทำวิจัยร่วมกัน รวมถึงการสร้างสวนอุตสาหกรรม

5. รัฐสร้างระบบงานตลอดจนบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา และในสังคม ให้เอื้อต่อการทำวิจัยและนำผลไปใช้เพื่อการพัฒนาประเทศให้มากยิ่งขึ้น โดย

5.1 ยกเลิกภาษีศุลกากรสำหรับวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือในการทำวิจัยทุกชนิด

5.2 สนับสนุนงบประมาณในรูปแบบของเงินอุดหนุน เพื่อทำวิจัยให้มากขึ้นทั้งในสถาบันการศึกษาทุกระดับ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยและพัฒนา รวมถึงการสร้างศูนย์แห่งความเป็นเลิศเฉพาะทางในสถาบันอุดมศึกษา

5.3 ให้มีการทำแผนการวิจัยร่วมกัน และสร้างระบบข้อมูลประสานให้เป็นเครือข่ายเพื่อประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์และลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน

5.4 เชิญชวนและดึงดูดนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เป็นทั้งคนไทย และชาวต่างประเทศ ที่มีประสบการณ์เข้ามาร่วมดำเนินการวิจัยและพัฒนาของประเทศ พร้อมทั้งปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการทำงาน

5.5 เปิดโอกาสให้ข้าราชการและอาจารย์ได้มีโอกาสทำงานวิจัยที่มีคุณภาพ โดยให้

เอกสารมีชื่อของหน่วยงานที่ให้บริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.6 ปรับปรุงระเบียบการให้ค่าตอบแทนกับข้าราชการที่ทำงานวิจัย และการบริการวิชาการแก่สังคม รวมทั้งภาคอุตสาหกรรม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ และเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ข้าราชการอีกทางหนึ่ง

แผนงาน : การพัฒนาระบบบริหารและการจัดการ

สถานการณ์และแนวคิด

การที่จะให้การศึกษาเป็นกระบวนการให้คนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ทั้งให้เป็นคนดีและคนเก่งในโลกยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงได้นั้น ไม่สามารถกระทำไม่ได้ถ้าไม่มีการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการที่ดีพอ เพราะปัจจุบันพบว่า ระบบการบริหารและการจัดการผูกขาดโดยรัฐเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ระบบการศึกษายังเป็นระบบที่แยกส่วนตามภาระหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานระดับกรมอย่างเด็ดขาด อีกทั้งรวมศูนย์อำนาจการตัดสินใจอยู่ส่วนกลางมีการบริหารงานที่ใช้ระบบกฎเกณฑ์การสั่งการตามสายงานอย่างเคร่งครัด ทำให้การตัดสินใจดำเนินงานล่าช้า สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติงานสำคัญในพื้นที่ไม่มีอำนาจการตัดสินใจบุคคล องค์กรต่าง ๆ ในสังคม ชุมชน ไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษากับสถานศึกษาและกับรัฐ สถานศึกษาจึงไม่สามารถจัดการศึกษาให้ยืดหยุ่น หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและชุมชนที่แตกต่างกันได้

การที่จะให้การศึกษาปรับบทบาทเชิงรุกและมีพลังสร้างสรรค์ให้เป็นสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ในยุคข้อมูลข่าวสาร และการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ จำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาใหม่ คือต้องมุ่งให้สังคมทุกส่วนมีส่วนร่วม และรับผิดชอบต่อจัดการศึกษาที่เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ ผู้บริหารทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับกรม ต้องมีวิสัยทัศน์และเห็นด้วยกับการเปิดโอกาสของการมีส่วนร่วมของสังคมดังกล่าว และเห็นความสำคัญพร้อมทั้งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไปยังสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวและสามารถตัดสินใจดำเนินการในขอบเขตที่รับผิดชอบ โดยมีประชาชน ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เช่น การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การระดมทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของผู้สำเร็จ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วควรมีแผนการที่จะปรับปรุงหน่วยงานในส่วนกลางให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพอย่างจริงจัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของผู้บริหารการศึกษา และมุ่งการปรับระบบการบริหาร และการจัดการการศึกษา จากการรวมศูนย์อำนาจในส่วนกลางไปสู่การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น และสถานศึกษา
2. เพื่อให้ประชาชนและสถาบันต่าง ๆ ทางสังคม ชุมชน องค์กร ธุรกิจเอกชน และองค์กร พัฒนาเอกชน ตลอดจนสื่อมวลชน มีส่วนร่วมรับผิดชอบและผนึกกำลังกันจัดการการศึกษา
3. เพื่อให้การศึกษาสนองตอบความต้องการการพัฒนาของบุคคล ชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

เป้าหมาย

1. ผู้บริหารทุกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับสูงในส่วนกลางเห็นด้วย และร่วมมือดำเนินการให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารและการจัดการการศึกษาทั้งในหน่วยงานส่วนกลาง และการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา
2. มีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารและการจัดการการศึกษาเกิดขึ้น โดยองค์กรระดับ จังหวัด ท้องถิ่น และสถานศึกษา มีอำนาจในการตัดสินใจจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นอำนาจการตัดสินใจในระดับสถานศึกษา
3. ประชาชน ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ในสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษารวมทั้งการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

แนวทาง/มาตรการ

1. กระทรวง ทบวง กรม ลดบทบาทหน่วยงานส่วนกลางให้ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนโดยรวม กำหนดมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทางวิชาการ และกำกับ ดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบาย ตลอดจนจัดหาและสนับสนุนทรัพยากรทางการศึกษา
2. กระทรวง ทบวง กรม เร่งกระจายอำนาจการวางแผนการจัดการการศึกษา การบริหาร การศึกษา การบริหารงานบุคคล การเงินและงบประมาณ ไปยังองค์กรระดับจังหวัด ท้องถิ่น และสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนงาน : การพัฒนาระบบอุดมศึกษา

สถานการณ์และแนวคิด

การอุดมศึกษานอกจากจะมีบทบาทในการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับสูงที่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานและภาคเศรษฐกิจต่าง ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ แล้วยังต้องพัฒนาวิชาการ รวมทั้งองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นเป็นการสร้างผู้นำและปัญญาชน การอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญมาก

หากแต่ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การอุดมศึกษาไม่สามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนไม่อาจเกื้อหนุนและชี้นำการพัฒนาประเทศได้เท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะอุดมศึกษาไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤตหลายประการ ทั้งด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษา ความสามารถของมหาวิทยาลัยที่จะทำงานวิจัยให้กว้างขวางขึ้น ตลอดจนปัญหาในเรื่องของการบริหารจัดการที่เป็นไปในกรอบของระบบราชการที่ค่อนข้างจะตึงตัว ทำให้ไม่สามารถที่จะคิดปรับเปลี่ยนได้ทันการณ์ ยิ่งกว่านั้นการเผชิญปัญหาวิกฤตการขาดแคลนกำลังคน ทรัพยากรบุคคลทั้งระดับสูง-กลาง-ต่ำ จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อภารกิจของการอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง 5-10 ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสจำนวนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่จะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าตัว อันจะส่งผลให้อุดมศึกษาต้องรับภาระเพิ่มขึ้นอย่างมากโดยหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยมีจำนวนรวมทั้งสิ้น 630 แห่ง อยู่ในความดูแลของหลายกระทรวง อีกทั้งยังขาดเอกภาพในเชิงนโยบาย จากแรงกดดันจากสังคมและแรงผลักดันทางการเมืองที่จะให้ขยายการอุดมศึกษาโดยมุ่งสร้างมหาวิทยาลัยทุกจังหวัด พร้อมกับการที่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐแต่ละแห่งมุ่งสร้างอาคาร ขยายหน่วยงานและขยายสาขาวิชา ทำให้มีการขยายตัวอย่างกระจัดกระจายไร้ทิศทาง อันนำไปสู่การลงทุนที่ไม่คุ้มค่า การเพิ่มพูนปัญหาความเป็นเอกภาพ และไม่มีกรณีกำลังเพื่อความเป็นเลิศของการอุดมศึกษา ทางออกของปัญหา คือ การรื้อปรับระบบการบริหารและ การจัดการเสียใหม่

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การอุดมศึกษามีเอกภาพเชิงนโยบายและได้มาตรฐาน มีความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันและสามารถถ่ายโอนกันได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษามีอิสระทางวิชาการ สามารถสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการ มีการบริหารจัดการภายในที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. เพื่อให้การอุดมศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ ได้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

เป้าหมาย

1. มีการจัดโครงสร้างการบริหารระบบอุดมศึกษาใหม่ เพื่อให้เกิดเอกภาพเชิงนโยบาย และจัดการศึกษาที่ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ
2. มีระบบบริหารจัดการภายในเฉพาะสถาบันที่เป็นอิสระและคล่องตัว และจะได้รับการจัดสรรงบประมาณในรูปเงินอุดหนุนทั่วไป ภายในปี พ.ศ. 2544
3. ปรับภาระและสัดส่วนการจัดการศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และเอกชน เพื่อการลงทุนในการอุดมศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
4. ให้ภาคเอกชน องค์กรธุรกิจ ชุมชนและสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะการตรวจสอบเชิงคุณภาพและผลการดำเนินงานโดยรวม

แนวทาง/มาตรการ

1. ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานกลางร่วมกันปรับระบบอุดมศึกษาให้มีเอกภาพทางนโยบาย โดยจัดโครงสร้างระบบอุดมศึกษาเป็น 3 ระบบย่อย ได้แก่ ระบบมหาวิทยาลัยและสถาบันชั้นสูงที่มุ่งเน้นการวิจัย สร้างองค์ความรู้ใหม่ และผลิตบัณฑิตระดับปริญญาโทและเอก ระบบมหาวิทยาลัยที่เน้นการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสายวิชาการ วิชาชีพต่าง ๆ และการให้บริการวิชาการเป็นหลักและระบบวิทยาลัยเฉพาะทางและวิทยาลัยชุมชน ซึ่งอาจเป็นสาขาของมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย มุ่งจัดการศึกษาวิชาชีพเฉพาะและวิชาสามัญในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าและการฝึกอบรมระยะสั้นที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ทั้งนี้จะต้องมีความสัมพันธ์และสามารถเชื่อมโยงกันได้ในแต่ละระบบ

2. ให้มีคณะกรรมการอุดมศึกษาระดับชาติ เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลทางด้านนโยบาย และมาตรฐานการอุดมศึกษา ตลอดจนประสานการจัดอุดมศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายและแผนที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สนับสนุนสถาบันการศึกษาเอกชน เพิ่มปริมาณการผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน ให้เป็นตามกลไกตลาด

4. รัฐมีบทบาทในการวางแผนกำลังคนระยะยาว การวางแผนวิจัยและพัฒนา รวมทั้งจัดการศึกษาในบางสาขาวิชาที่มีความจำเป็นแต่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด ตลอดจนรัฐจัดให้มีทุนและเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาส

5. รัฐส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาของรัฐให้เข้มแข็ง และมีศักยภาพในการพึ่งตนเอง โดย

5.1 ให้สถาบันอุดมศึกษาของรัฐออกจากระบบราชการ และให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยสำนักงบประมาณสนับสนุนงบประมาณในรูปแบบเงินอุดหนุนทั่วไป โดยให้ถือค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักศึกษาเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณ มีอิสระในการใช้เงินและหาเงินได้ด้วย แต่มีเงื่อนไขว่าจะต้องมีระบบการตรวจสอบคุณภาพของงาน รวมทั้งมีอิสระในเรื่องของการบริหารงานบุคคล โดยไม่ยึดติดกับระเบียบ ก.พ. หรือ ก.ม.

5.2 สร้างระบบความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย สถาบันการวิจัยและพัฒนาและภาคเอกชนในการผลิตกำลังคนระดับสูง และการวิจัยและพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น

5.3 สนับสนุนงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาให้มากขึ้นและสร้างความร่วมมือในการวิจัยและการทำงานของผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อสร้างและพัฒนาให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ อันเป็นการสร้างความเข้มแข็งทางปัญญาให้กับประเทศ

5.4 สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนวิจัยและกองทุนพัฒนาอาจารย์ นักวิชาการ และองค์ความรู้ในสถาบันการศึกษา โดยใช้ระบบเงินสมทบที่รัฐออกให้ส่วนหนึ่ง และสถานศึกษาสมทบส่วนหนึ่ง เพื่อส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยหารายได้และสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น

5.5 กำหนดแนวทางการบริหารการเงิน เพื่อให้เกิดระบบแบ่งกันรับภาระของค่าใช้จ่ายระหว่างผู้เรียนกับสถานอุดมศึกษา โดยให้ขยายเขตานค่าหน่วยกิตให้สะท้อนค่าใช้จ่ายที่ผู้เรียนควรจะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในฐานะผู้ได้รับประโยชน์

6. ให้รัฐและหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการรับรองมาตรฐานการศึกษา และดูแลประกันคุณภาพการอุดมศึกษาร่วมกัน ทั้งมาตรฐานการศึกษาระดับสถาบันและระดับสาขาวิชาต่าง ๆ โดยอาจเริ่มจากบางคณะวิชาก่อน ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1 ใช้กลไกตลาดเพื่อการแข่งขันในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับมหาวิทยาลัยของรัฐให้มีการจัดทำเกณฑ์เพื่อจัดลำดับความสามารถของมหาวิทยาลัย เพื่อให้เกิดการแข่งขันภายในระบบ

6.2 ส่งเสริมสนับสนุนสมาคมวิชาชีพต่าง ๆ ให้เป็นองค์กรหลักองค์กรหนึ่ง ในการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ และควบคุมกันเองได้

6.3 จัดให้มีองค์กรนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในรูปของสภา สมาคม ฯลฯ รับผิดชอบดำเนินการจัดทำมาตรฐานทางด้านวิชาการ

แผนงาน : การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการการศึกษา

สถานการณ์และแนวคิด

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า สารสนเทศได้กลายเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ สำหรับในระบบการศึกษาก็ได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลและสารสนเทศเช่นเดียวกัน โดยหน่วยงานทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องได้สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การจัดเก็บ การให้บริการและแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการกำหนดนโยบาย การวางแผนพัฒนาการศึกษา การบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาให้เป็นระบบที่มีรูปแบบและมีมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา

อย่างไรก็ตามการดำเนินงานพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องมีลักษณะเป็นไปอย่างอิสระ ทำให้ขาดความเป็นเอกภาพ ประกอบกับขาดความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณ บุคลากร และอุปกรณ์ต่าง ๆ อันได้แก่ ปัญหาการผลิตข้อมูลปฐมภูมิ ที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามที่ผู้ใช้องการ ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามที่ผู้ใช้องการ ปัญหาการจัดเก็บข้อมูลทุติยภูมิ ปัญหาการประสานงานเครือข่าย รวมทั้งปัญหาการดำเนินงานสารสนเทศ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลไปถึงการจัดการศึกษาที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการดำเนินงาน

จากสภาพปัญหาข้างต้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา โดยให้มีพื้นฐานอยู่บนหลักการพัฒนาร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถประสานการดำเนินงานและการนำทรัพยากรมาใช้ในการบริหาร การวางแผนการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลได้โดยกำหนดให้สำนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อการเรียนการสอน ไม่อนุญาตให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยประสานงานกลางในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้เป็นเครือข่าย สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการวางแผนการบริหารและการจัดการการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

1. มีองค์รกำกับนโยบายและแผนแม่บทของระบบสารสนเทศเพื่อให้มีเอกภาพ ในการพัฒนาระบบสารสนเทศของหน่วยงานทุกระดับการศึกษา ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
2. มีการพัฒนาระบบสารสนเทศให้เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานทางการศึกษา และสถานศึกษาที่สามารถบริการและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อการวางแผนการบริหารและการจัดการ การศึกษา
3. ให้มีการผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านสารสนเทศอย่างเพียงพอ ต่อการพัฒนาประเทศ โดยครอบคลุมทั้งการพัฒนาคความรู้ให้กับครู อาจารย์ ในสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นผู้ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน และการผลิตบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศโดยตรง

แนวทาง/มาตรการ

1. ประสานความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชนในการพัฒนาระบบสารสนเทศ เพื่อการศึกษา ทั้งระดับชาติและระดับภูมิภาค โดยในระดับชาติให้คณะกรรมการพัฒนาระบบ สารสนเทศเพื่อการศึกษา ทำหน้าที่เสนอนโยบายและแผนแม่บทของระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา ตลอดจนถึงติดตามและประสานการพัฒนาพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา ส่วนระดับภูมิภาค ให้คณะกรรมการระดับจังหวัดทำหน้าที่ประสานการปฏิบัติตามนโยบาย และให้มีการเชื่อมโยง ระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัด

2. รัฐส่งเสริมให้หน่วยงานทางการศึกษา, พัฒนาระบบงานสารสนเทศเพื่อการบริหารและ การวางแผนการจัดการศึกษาให้เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงจากระดับโรงเรียนถึงระดับชาติ เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และใช้ประโยชน์ร่วมกันได้ โดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ให้มีองค์กรกลาง ในการประสานการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา ทั้งในด้านระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (MIS) และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอน

2.2 เร่งรัดการพัฒนาการส่งผ่านข้อมูลในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ

2.3 ให้มีการพัฒนาเนื้อหาสาระที่สำคัญและจำเป็นสำหรับการใช้ในระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและเพื่อการเรียนการสอน

3. ให้นำหน่วยงานทางการศึกษานับสนุนการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับการจัดซื้อจัดหาอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์ต่อเชื่อมระบบ ตลอดจนซอฟต์แวร์ให้เพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการทำการศึกษาวิจัยในเรื่องความต้องการขององค์กรธุรกิจที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต กรณีศึกษา : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังนั้น ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่าง ๆ คือ ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลความต้องการของผู้บริหารระดับผู้จัดการฝ่ายบุคคลขององค์กรธุรกิจในสาขาต่าง ๆ ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตและข้อมูลความต้องการขององค์กรธุรกิจต่อคุณลักษณะที่บัณฑิตควรมี การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 200 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 157 ชุด คิดเป็นร้อยละ 78.50 ของกลุ่มประชากรทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องจากกรณีข้อจำกัดเกี่ยวกับภารกิจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้จัดการฝ่ายบุคคลและระยะเวลา จึงทำให้ไม่สามารถที่จะติดตามแบบสอบถามคืนได้ทั้งหมด

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงขอเสนอผลการวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา โดยแบ่งเป็นส่วน ๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา สถาบันการศึกษา และค่าระดับคะแนนเฉลี่ย (GPA) เมื่อสำเร็จการศึกษา ตลอดจนตำแหน่งงานเมื่อเริ่มปฏิบัติงาน ระยะเวลาการบริหารงานในหน้าที่ปัจจุบัน กำหนดระยะเวลาในการบริหารงาน ขนาดขององค์กรและรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ความต้องการของผู้บริหารระดับผู้จัดการฝ่ายบุคคลขององค์กรธุรกิจ ในสาขาอาชีพต่าง ๆ ต่อคุณลักษณะของบัณฑิตสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยจำแนกตามประเภทของการประกอบธุรกิจ คุณลักษณะของบัณฑิตที่ต้องการนอกเหนือไปจากความรู้ความสามารถในทางวิชาการ การคัดเลือกบัณฑิตเข้ารับทำงาน ประวัติการทำงาน ระดับความสามารถในการฝึกงาน มาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของหลักสูตร และประเด็นที่สมควรปรับปรุงและเพิ่มเติมแก่บัณฑิตนอกเหนือจากวิชาการ

ส่วนที่ 3 ความต้องการขององค์กรธุรกิจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่ควรมี คือบัณฑิตควรมีความรู้เฉพาะสาขาวิชา ค่าระดับคะแนน (ผลการเรียน) ที่ดี ประสบการณ์การทำงาน ประวัติการทำกิจกรรมระหว่างการเป็นนักศึกษา ความเป็นผู้นำ การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การเป็นผู้ใฝ่หา/เพิ่มเติมความรู้ ตลอดจนเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กรและชื่อเสียงของสถาบันการศึกษา

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ

จากการศึกษาพบว่า ผู้จัดการฝ่ายบุคคลและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 157 คน จำแนกเป็นเพศชาย 103 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 และเพศหญิง 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 (ตารางที่ 2)

ช่วงอายุ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างจะมีอายุระหว่าง 31-35 ปี จำนวนมากที่สุดคือ 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาคืออายุระหว่าง 25-30 ปี มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 อายุระหว่าง 41-45 ปี มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 อายุระหว่าง 36-40 ปี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 15.9 อายุระหว่าง 46-50 ปี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 อายุระหว่าง 51-55 ปีมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และอายุระหว่าง 56 ปีขึ้นไป มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 (ตารางที่ 2)

ระดับการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุดจำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 55.4 รองลงมาคือระดับปริญญาโท มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 และระดับปริญญาเอก มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 (ตารางที่ 2)

สาขาการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์จำนวนมากที่สุดคือ 41 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 รองลงมาคือ สาขาบริหารธุรกิจ มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 สาขาวิทยาศาสตร์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 สาขาเกษตรศาสตร์ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขารัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 สาขาอักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 สาขาวารสารศาสตร์ นิเทศศาสตร์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และสาขา จิตกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มีจำนวนน้อยที่สุด 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 (ตารางที่ 2)

ผลการศึกษา (ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับค่าระดับคะแนนเฉลี่ยของผลการศึกษาอยู่ในค่า ระดับคะแนนระหว่าง 2.50-2.99 และ 3.00-3.49 ในจำนวนที่เท่ากันคือ 61 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 ค่าระดับคะแนนระหว่าง 3.50-3.99 จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 และได้ค่าระดับ คะแนน 4 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2 (ตารางที่ 2)

ตำแหน่งงานเมื่อเริ่มปฏิบัติงาน

จากการศึกษาพบว่าในการเริ่มปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่างนั้นจะเริ่มปฏิบัติงานใน ตำแหน่งพนักงานมีจำนวนถึง 91 คน คิดเป็นร้อยละ 58.0 เริ่มปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้จัดการฝ่าย บุคคล จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6 และในฐานะเจ้าของกิจการจำนวน 31 คน คิดเป็น ร้อยละ 19.7 (ตารางที่ 2)

ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบุคคลในปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างซึ่งดำรงตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบุคคลนั้น องค์กรได้ระยะเวลาในการบริหารไว้คือ ไม่กำหนดวาระในการบริหารงานมีจำนวนมากที่สุดคือ 152 คน คิดเป็นร้อยละ 96.8 มีตำแหน่งงานวาระ 3 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และ วาระ 4 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 (ตารางที่ 2)

ขนาดขององค์กร

จากการศึกษาพบว่า ขนาดขององค์กรของกลุ่มตัวอย่างเป็นองค์กรขนาดกลางจำนวนมากที่สุดถึง 87 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 55.4 องค์กรขนาดเล็กจำนวน 41 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 26.1 และองค์กรขนาดใหญ่จำนวนน้อยที่สุดคือ 29 องค์กร คิดเป็นร้อยละ 18.5 (ตารางที่ 2)

รายได้ต่อเดือน

จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 30,000 บาท มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมามีรายได้ระหว่าง 15,000 - 20,000 บาท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.4 รายได้ระหว่าง 25,001 - 30,000 บาท จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 และรายได้ระหว่าง 20,001 - 25,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.0 (ตารางที่ 2)

ข้อมูลความต้องการของผู้บริหารระดับผู้จัดการฝ่ายบุคคลขององค์กรธุรกิจ ในสาขาอาชีพต่างๆที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต

ประเภทการประกอบธุรกิจ

จากการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพในองค์กรธุรกิจ ประเภทอุตสาหกรรม อิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า และ โทรคมนาคม มากที่สุดมีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 รองลงมาคือ อุตสาหกรรมด้านคอมพิวเตอร์จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 อุตสาหกรรมด้านเครื่องกลอุตสาหกรรม จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 ด้านการก่อสร้างโยธา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.0 ด้านไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการค้า อุตสาหกรรมด้านเคมี ปิโตรเคมีและอุตสาหกรรมด้านการขนส่ง มีจำนวนที่เท่า ๆ กันคือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 การออกแบบสถาปัตยกรรม จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 การออกแบบโฆษณาจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 พืชเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมเคมี มีจำนวนเท่ากันคือ 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน (ตกแต่งภายใน) จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 การออกแบบผลิตภัณฑ์ การออกแบบบรรจุผลิตภัณฑ์ อุปกรณ์การแพทย์ อุปกรณ์การเรียน มีจำนวนเท่ากันทั้ง 4 ประเภทคือ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 การออกแบบเฟอร์นิเจอร์และบ้านและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	102	65.0
หญิง	55	35.0
อายุ		
31-35 ปี	42	26.8
25-30 ปี	40	25.5
41-45 ปี	34	21.7
36-40 ปี	25	15.9
46-50 ปี	10	6.4
51-55 ปี	4	2.5
56 ปีขึ้นไป	2	1.3
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	87	55.4
ปริญญาโท	56	35.7
ต่ำกว่าปริญญาตรี	9	5.7
ปริญญาเอก	4	2.5
ประกาศนียบัตรบัณฑิต	1	0.6
สาขาการศึกษาที่สำเร็จ		
วิศวกรรมศาสตร์	41	26.1
บริหารธุรกิจ	36	22.9
สถาปัตยกรรมศาสตร์	15	9.6
วิทยาศาสตร์	14	8.9
เกษตรศาสตร์	13	8.3
รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์	12	7.6
อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์	11	7.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การจัดการ	4	2.5
วารสารศาสตร์ นิเทศศาสตร์	4	2.5
เทคโนโลยีสารสนเทศ	3	2.0
เทคนิคการแพทย์	3	2.0
อื่นๆ	1	0.6
สถาบันการศึกษาที่สำเร็จ		
รัฐบาล (กรุงเทพฯ)	97	61.8
รัฐบาล (ต่างจังหวัด)	21	13.4
เอกชน (กรุงเทพฯ)	21	13.4
ต่างประเทศ	16	10.2
เอกชน (ต่างจังหวัด)	2	1.2
ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยที่ได้		
2.50-2.99	61	38.9
3.00-3.49	61	38.9
3.50-3.99	33	21.0
4.00	2	1.2
ตำแหน่งงานเมื่อเริ่มปฏิบัติงาน		
พนักงาน	91	58.0
เจ้าของกิจการ	31	19.7
ผู้จัดการฝ่ายบริหาร	20	12.7
ผู้จัดการฝ่ายบุคคล	15	9.6
ระยะเวลาของการบริหารงานในปัจจุบัน		
1-5 ปี	71	45.2
6-10 ปี	45	28.6
16 ปีขึ้นไป	18	11.5
11-15 ปี	16	10.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	7	4.5
กำหนดระยะเวลาในการบริหารงาน		
ไม่กำหนดวาระ	152	96.8
วาระ 3 ปี	3	1.9
วาระ 4 ปี	2	1.3
ขนาดขององค์กร		
กลาง	87	55.4
เล็ก	41	26.1
ใหญ่	29	18.5
รายได้ต่อเดือนในปัจจุบัน		
มากกว่า 30,000 บาท	80	51.0
15,000-20,000 บาท	32	20.4
25,001-30,000 บาท	26	16.6
20,001-25,000 บาท	19	12.0
รวม	157	100.0

ที่ดินมีจำนวนเท่ากันคือ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3 และจำนวนที่น้อยที่สุดมีเท่ากันถึง 4 ประเภท ๆ ละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 คือ การออกแบบเครื่องเคลือบดินเผา การออกแบบกราฟฟิก การถ่ายภาพจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ (ตารางที่ 3)

คุณลักษณะของบัณฑิตที่จำเป็น

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นว่านอกจากความรู้ความสามารถในวิชาการแล้วคุณลักษณะอื่น ๆ ที่จำเป็นและควรมีในตัวบัณฑิต โดยจะขอกล่าวเฉพาะคุณสมบัติที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสำคัญที่สุด 3 อันดับคือ อันดับที่ 1 ความซื่อสัตย์ มีจำนวน 118 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 75.2 อันดับที่ 2 คือความรับผิดชอบจำนวน 115 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 73.2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 ประเภทของการประกอบธุรกิจ

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อุตสาหกรรมด้านอิเล็กทรอนิกส์ / ไฟฟ้า / โทรคมนาคม	36	22.9
คอมพิวเตอร์	20	12.7
อุตสาหกรรมด้านเครื่องกล / อุตสาหการ	19	12.1
การก่อสร้าง /โยธา	11	7.0
ไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการค้า	8	5.1
อุตสาหกรรมด้านเคมี / ปิโตรเคมี	8	5.1
อุตสาหกรรมด้านการขนส่ง	8	5.1
การออกแบบสถาปัตยกรรม	7	4.5
การออกแบบโฆษณา	6	3.8
พืชเศรษฐกิจ	5	3.2
อุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมเคมี	5	3.2
การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน (ตกแต่งภายใน)	4	2.5
การออกแบบผลิตภัณฑ์	3	1.9
การออกแบบบรรจุผลิตภัณฑ์	3	1.9
อุปกรณ์การแพทย์	3	1.9
อุปกรณ์การเรียน	3	1.9
การออกแบบเฟอร์นิเจอร์	2	1.3
บ้านและที่ดิน	2	1.3
การออกแบบเครื่องเคลือบดินเผา	1	0.6
การออกแบบกราฟฟิค / คอมพิวเตอร์กราฟฟิค	1	0.6
การถ่ายภาพ	1	0.6
จิตรกรรม/ประติมากรรม/ภาพพิมพ์	1	0.6
รวม	157	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และอันดับที่ 3 คือ ความตรงต่อเวลาจำนวน 104 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 66.2 ส่วนคุณลักษณะ ที่องค์กรธุรกิจไม่ได้ให้ความสำคัญในตัวบัณฑิตมากที่สุด 3 อันดับคือ อันดับที่ 1 การให้ความช่วยเหลือสังคมและการมีน้ำใจ การยอมรับในข้อคิดเห็นของผู้อื่น จำนวน 147 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 93.6 อันดับที่ 2 คือ ความรักและห่วงใยในศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม จำนวน 103 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 65.6 และอันดับที่ 3 ลักษณะผู้นำ จำนวน 87 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 55.4 (ตารางที่ 4)

ความสนใจที่องค์กรธุรกิจมีต่อสถานภาพของบัณฑิต

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าเพศที่องค์กรธุรกิจกำหนดเพศในการ พิจารณารับเข้าทำงานนั้นมีจำนวนถึง 135 คน คิดเป็นร้อยละ 86.0 ระบุว่าไม่จำกัดเพศ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 ระบุว่าต้องการเพศชายและมีเพียง 1 คนเท่านั้น ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.6 ที่ระบุว่าต้องการเพศหญิง (ตารางที่ 5)

ระดับความสนใจในประวัติการทำงานที่ผ่านมาของบัณฑิต

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในประวัติการทำงานหรือประสบการณ์ ทำงานของบัณฑิตในระดับมากจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 ในระดับปานกลาง 94 คน คิดเป็นร้อยละ 59.9 ไม่สนใจจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และไม่ระบุจำนวน 11 คน คิดเป็น ร้อยละ 7.0 (ตารางที่ 5)

การรับนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยรับนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน จำนวน 63 คน คิด เป็นร้อยละ 40.1 ไม่เคยรับนักศึกษา เข้ารับการฝึกงาน จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 59.3 และ ไม่ระบุมีจำนวนเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 คุณลักษณะที่บัณฑิตจำเป็น นอกเหนือจากความรู้ความสามารถในวิชาการ

ความคิดเห็น	ควรมี		ไม่จำเป็น	
	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ
ความซื่อสัตย์	118	75.2	39	24.8
ความรับผิดชอบ	115	73.2	42	26.8
ความตรงต่อเวลา	104	66.2	53	33.8
คุณธรรม จริยธรรม	99	63.1	58	36.9
การมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล	98	62.4	59	37.6
ความรู้ในภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา	94	59.9	63	40.1
การมีมนุษยสัมพันธ์	93	59.2	64	40.8
ความกระตือรือร้น	92	58.6	65	41.4
ความรักในองค์กร	91	58.0	66	42.0
ความเสียสละและอดทน	89	56.7	68	43.3
การพัฒนาองค์ความรู้ / การรักความก้าวหน้า	85	54.1	72	45.9
ลักษณะผู้นำ	70	44.6	87	55.4
ความรักและห่วงใยในศิลปวัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อม	54	34.4	103	65.6
อื่น ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือสังคมและการมี น้ำใจ การยอมรับในข้อคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น	10	6.4	147	93.6

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับความสามารถของนักศึกษาศาสนาบัณฑิตเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างระบุว่านักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมีระดับความสามารถในการฝึกงาน ในระดับดีมีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 ระดับดีมาก จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 22.2 ระดับดีเยี่ยมและระดับพอใช้ มีจำนวนที่เท่ากัน คือ 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 (ตารางที่ 5)

มาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่ามาตรฐานทางวิชาการและวิชาชีพของหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบันมีมาตรฐานในระดับปานกลางจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 ในระดับมากจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 ในระดับน้อยจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 และในระดับมากที่สุดจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 (ตารางที่ 5)

ความเห็นเรื่องการปรับปรุงเพิ่มเติมวิชาที่มุ่งเน้นด้านต่างๆ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะว่าสถาบันฯสมควรที่จะปรับปรุงเพิ่มเติมวิชาที่มุ่งเน้นในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้บัณฑิตถึงพร้อมด้วยคุณค่าและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพตามที่ต้องการ โดยมีเรื่องที่เหมาะสมควรปรับปรุงเพิ่มเติมมากที่สุด คือ การเป็นผู้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีจำนวน 100 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 63.7 รองลงมาคือ การมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีจำนวน 94 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 59.9 และ การมีความสามารถเพิ่มเติมขึ้นในการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี จำนวน 87 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 55.4 สำหรับเรื่องที่ไม่สมควรมากที่สุดคือ ความเป็นคนตระหนักรู้ในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ จำนวน 124 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 79.0 รองลงมาคือ เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและจิตใจ จำนวน 108 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 68.8 ส่วนการมีความเข้าใจธรรมชาติของตนเอง ผู้อื่น และสังคมกับเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีจำนวนที่เท่ากันคือ 72 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 45.9 (ตารางที่ 6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 ความสนใจที่องค์กรธุรกิจมีต่อสถานภาพของบัณฑิต

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศที่องค์กรธุรกิจจะรับเข้าทำงาน		
ไม่จำกัดเพศ	135	86.0
เพศชาย	21	13.4
เพศหญิง	1	0.6
ความสนใจในประวัติการทำงานที่ผ่านมาของบัณฑิต		
ปานกลาง	94	59.9
มาก	48	30.6
ไม่ระบุ	11	7.0
ไม่สนใจ	4	2.5
การรับนักศึกษาเข้ารับการฝึกงาน		
ไม่เคย	93	59.3
เคย	63	40.1
ไม่ระบุ	1	0.6
ระดับความสามารถของนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง		
ดี	45	71.4
ดีมาก	14	22.2
ดีเยี่ยม	2	3.2
พอใช้	2	3.2
มาตรฐานวิชาการและวิชาชีพของหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน		
ปานกลาง	74	47.1
มาก	63	40.1
น้อย	14	8.9
มากที่สุด	4	2.5
รวม	157	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นต่อการปรับปรุงเพิ่มเติมวิชาที่มุ่งเน้นทางด้านต่าง ๆ ในหลักสูตรการเรียนการสอน คือ

รายการ	สมควร		ไม่สมควร	
	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ	จำนวน (คำตอบ)	ร้อยละ
การเป็นผู้สามารถคิดอย่างมีเหตุผล	100	63.7	57	36.3
การมีโลกทัศน์กว้างไกล	94	59.9	63	40.1
มีความสามารถเพิ่มขึ้น ในการใช้ภาษา ในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี	87	55.4	70	44.6
การมีความเข้าใจธรรมชาติของตนเอง ผู้อื่น และสังคม	85	54.1	72	45.9
เป็นผู้มีคุณธรรม / จริยธรรม	85	54.1	72	45.9
เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกายและจิตใจ	49	31.2	108	68.8
ความเป็นคนที่ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ	33	21.0	124	79.0

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

คุณลักษณะของบัณฑิตที่องค์กรธุรกิจต้องการ

จากการศึกษาพบว่า คุณลักษณะสำคัญที่องค์กรธุรกิจต้องการให้บัณฑิตนั้นมีลำดับดังนี้ ความต้องการมากที่สุดคือ การเป็นผู้ใฝ่หาและเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ มีจำนวน 142 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 90.4 การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ จำนวน 134 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 85.4 การมีความรู้เฉพาะสาขาวิชา 127 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 80.9 ความเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กร จำนวน 123 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 78.3 การเป็นผู้มีความเป็นผู้นำ จำนวน 94 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 59.9 การมีประสบการณ์ทำงาน จำนวน 88 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 56.1 การมีประวัติการทำงานกิจกรรมระหว่างการเป็นนักศึกษา จำนวน 86 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 54.8 การมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จำนวน 59 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 37.6 และการได้ค่าระดับคะแนน (ผลการเรียน) ที่ดี กับชื่อเสียงของสถานศึกษา มีจำนวนเท่ากันคือ 53 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 33.8 (ตารางที่ 7)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 คุณลักษณะของบัณฑิตที่องค์กรธุรกิจต้องการ

คุณลักษณะ	ต้องการ		ไม่ต้องการ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	(คำตอบ)	ละ	(คำตอบ)	ละ	(คำตอบ)	ละ
เป็นผู้ใฝ่หา / เพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ	142	90.4	7	4.5	8	5.1
มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ	134	85.4	13	8.3	10	6.4
มีความรู้เฉพาะสาขาวิชา	127	80.9	21	13.4	9	5.7
เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กร	123	78.3	25	15.9	9	5.7
มีความเป็นผู้นำ	94	59.9	53	33.8	10	6.4
มีประสบการณ์ทำงาน	88	56.1	60	38.2	9	5.7
มีประวัติการทำกิจกรรมระหว่างการศึกษา	86	54.8	62	39.5	9	5.7
นักศึกษา						
มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ	59	37.6	88	56.1	10	6.4
มีค่าระดับคะแนน (ผลการเรียน) ที่ดี	53	33.8	93	59.2	11	7.0
ชื่อเสียงของสถานศึกษา	53	33.8	93	59.2	11	7.0

หมายเหตุ กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยเรื่อง ความต้องการขององค์กรธุรกิจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา กรณีศึกษา : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลด้วยวิธีแจกแบบสอบถามให้แก่ ผู้จัดการฝ่ายบุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรธุรกิจประเภทต่าง ๆ จำนวนทั้งสิ้น 200 คน และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 78.50 ของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งหมด

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้จัดการฝ่ายบุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรธุรกิจต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 65.0 อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.8 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 55.4 ในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 26.1 ปัจจุบันบริหารงานในตำแหน่งดังกล่าวมาเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.2 ขนาดขององค์กรธุรกิจที่รับผิดชอบส่วนใหญ่เป็นองค์กรขนาดกลางคิดเป็นร้อยละ 55.4 และรายได้ต่อเดือนในปัจจุบันมากกว่า 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.0

ความต้องการของผู้บริหารระดับผู้จัดการฝ่ายบุคคลขององค์กรธุรกิจในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผลการวิเคราะห์ความต้องการของผู้จัดการฝ่ายบุคคลขององค์กรธุรกิจ ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตนั้นจะเห็นว่า องค์กรธุรกิจที่ผู้จัดการฝ่ายบุคคลปฏิบัติงานอยู่นั้นส่วนใหญ่เป็นองค์กรธุรกิจที่ดำเนินกิจการทางด้านอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า และโทรคมนาคม ถึงร้อยละ 22.9 และเมื่อทำการพิจารณาถึงความต้องการคุณลักษณะต่าง ๆ ที่บัณฑิตควรมีนอกเหนือจากความรู้ความสามารถในวิชาการแล้ว จะทราบถึงระดับความต้องการใน 3 ระดับ คือ

ระดับมาก ที่มีคุณลักษณะสำคัญ 3 ประการ ที่บัณฑิตควรมีอย่างยิ่งคือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความตรงต่อเวลา ระดับปานกลาง มีคุณลักษณะที่บัณฑิตควรมีคือ คุณธรรม จริยธรรม การมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ความรู้ในภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา การมีมนุษยสัมพันธ์ ความกระตือรือร้น ความรักในองค์กร ความเสียสละและอดทน ตลอดจนการพัฒนาองค์ความรู้และการรักความก้าวหน้า ระดับน้อย ได้แก่ คุณลักษณะของความเป็นผู้นำ ความรักและห่วงใยในศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมรวมถึงเรื่องอื่น ๆ เช่น การให้ความช่วยเหลือสังคมการมีน้ำใจและการยอมรับในข้อคิดเห็นและเหตุผลของผู้อื่น

ในส่วนของความต้องการที่จะให้มีการปรับปรุงเพิ่มเติม เนื้อหาสาระบางประการลงในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อเป็นการเสริมในเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตนั้น จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถ สรุปความต้องการในประเด็นต่าง ๆ ออกได้เป็น 3 ระดับความต้องการ คือ ระดับความต้องการมาก ได้แก่ ต้องการให้สถาบันทำการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมวิชาการเพื่อให้บัณฑิตสามารถเป็นผู้คิดอย่างมีเหตุผล รวมทั้งการเป็นผู้มีโลกทัศน์หรือวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งจะทำให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และดำรงชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ระดับความต้องการปานกลาง ได้แก่ การมีความสามารถเพิ่มขึ้นในการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี การมีความเข้าใจธรรมชาติของตนเอง ผู้อื่น และสังคมและเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ระดับความต้องการน้อย ได้แก่ การเป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย และจิตใจ และความเป็นคนที่ตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมทั้งของไทยและของประชาคมนานาชาติ

สำหรับข้อสรุปของผลการวิเคราะห์ความต้องการขององค์กรธุรกิจที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต สามารถแบ่งกลุ่มความต้องการออกได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับความต้องการมาก ประกอบด้วย ความเป็นผู้ใฝ่หาและเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ การมีความรู้เฉพาะสาขาวิชา และความเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กร ระดับความต้องการปานกลาง ประกอบด้วย การมีลักษณะของผู้นำ ประสบการณ์การทำงาน และประวัติการทำกิจกรรมระหว่างการเป็นนักศึกษา ระดับความต้องการน้อย ประกอบด้วยการมีใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ ค่าระดับคะแนนเมื่อสำเร็จการศึกษา และชื่อเสียงของสถาบัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั้งส่วนการดำเนินงานของสถาบันที่จะต้องเร่งดำเนินการ และในส่วนของรัฐบาลผู้รับผิดชอบโดยตรงต่อระบบการศึกษาของชาติที่ต้องพยายามผลักดันให้ภาคเอกชนมีส่วนในการสร้างเสริมและสนับสนุน คือ

1. การเป็นผู้ไฝหาและเพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ นั้น ในทางปฏิบัติสถาบันฯ สมควรจัดให้นักศึกษาได้มีโอกาสไปศึกษาและดูงาน ในหน่วยงานหรือองค์กรที่มีชื่อเสียงต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาการของสถาบันฯ เพิ่มมากขึ้น และเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้จะทำให้ นักศึกษาของสถาบันฯ ได้มีโอกาสพบเห็นความเจริญก้าวหน้าขององค์ความรู้ทางวิชาการเฉพาะทางได้อย่างกว้างขวางสามารถจุดประกายความคิดอันจะนำไปสู่การวิจัยและพัฒนาวิชาการนั้น ๆ ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป นอกจากนี้ในส่วนของจัดการเรียนการสอน ควรเน้นให้นักศึกษารู้จักการค้นคว้าจากตำรา เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยการสนับสนุนให้นักศึกษาใช้ทรัพยากรในห้องสมุดอย่างจริงจังและคุ้มค่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อเนื่องที่ดีไปยังอนาคตของบุคคลนั้น ๆ และองค์กรก็จะได้รับประโยชน์ด้วย

2. การมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ คุณลักษณะนี้ สถาบันฯ จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง ในการสร้างให้นักศึกษามีจิตสำนึกและตระหนักถึงความรับผิดชอบชั่วดี ความถูกต้องบนพื้นฐานของวิชาการที่ได้เรียนรู้มา เพื่อก่อให้เกิดการดำรงชีวิตในสังคมได้โดยสุจริตและเต็มภาคภูมิ สถาบันฯ ควรมีการเพิ่มเติมวิชาหลักกฎหมายของการประกอบอาชีพเฉพาะทางเพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้ได้อย่างละเอียดและถูกต้อง เพื่อเป็นพื้นฐานหลักของการประกอบอาชีพตลอดไป

3. การมีความรู้เฉพาะสาขาวิชา คุณลักษณะประการนี้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนโดยตรง ลำดับแรกประเด็นสำคัญคืออาจารย์ผู้สอน ซึ่งหมายความว่า ในภาพรวมของสถาบันฯ จะต้องสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการให้สังคมยอมรับทั้งภายในและสากล เมื่อทำได้เช่นนี้ย่อมแสดงว่าบัณฑิต ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสถาบันฯ ก็จะมีความรู้ ความสามารถและมีความเป็นเลิศในด้านวิชาการเช่นเดียวกัน ในขณะที่เดียวกัน นักศึกษาเองก็จะต้องมี ชั่วโมงของการค้นคว้าวิจัยในห้องปฏิบัติการให้มากขึ้นและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะการค้นคว้าวิจัย และทดลองในห้องปฏิบัติจะทำให้นักศึกษาเข้าใจถึงปัญหา แนวทางการแก้ไขปัญหา ตามหลักการ และเหตุผลที่ถูกต้อง

4. การเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กร คุณลักษณะข้อนี้เป็นภาระชี้ให้เห็นว่าองค์กร ต้องการคน และคนต้องพึงองค์กร แต่การจะทำให้ทั้ง 2 ประเด็นมาผสมผสานเป็นหนึ่งเดียวกันได้

นั้น ต้องเกิดจากการได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เริ่มต้น ฉะนั้นสถาบันฯ ในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ในด้านวิชาการ และให้การหล่อหลอมคนให้มีคุณภาพนั้น สถาบันฯ จะต้องจัดกิจกรรมที่มีประโยชน์ขึ้นเพื่อให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมกับการรับผิดชอบและมีส่วนร่วมกับความภาคภูมิใจในความสำเร็จของกิจกรรมนั้น ๆ เช่น การจัดกิจกรรมทางวิชาการ การร่วมกันพัฒนาสถาบันฯ การเป็นตัวแทนของสถาบันฯ เข้าร่วมกับองค์กรทางสังคมหรือการกุศลระดับชาติ เหล่านี้เป็นต้น จะสามารถสร้างความรัก ความภาคภูมิใจในสถาบันฯ ได้ อันยังผลไปสู่ความเป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กรในอนาคต

สำหรับความต้องการในระดับปานกลางและระดับน้อยนั้น มิใช่ไม่มีความสำคัญหรือไม่มีความจำเป็นเพราะถ้าจะพิจารณาให้ต้องแท้แล้ว จะพบว่าคุณลักษณะในระดับทั้ง 2 นี้ จะเป็นส่วนเสริมหรือสนับสนุนให้คุณลักษณะที่มีความต้องการในระดับมาก มีความสมบูรณ์และสำเร็จได้ทุกประการ ดังนั้นสถาบันฯ จึงไม่ควรมองข้าม แต่ควรที่จะเร่งพัฒนาและปรับปรุงให้เป็นจุดเด่นที่สำคัญในอนาคตต่อไป

5. ในส่วนของภาคเอกชนนั้น ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าภาคเอกชนคือองค์กรที่รัฐบาลจะต้องผลักดันให้มีส่วนในการสร้างเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาของประเทศมีความสามารถที่จะแข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนจะต้องร่วมกันตระหนักว่าการพัฒนาความรู้ ทักษะ วินัยในการปฏิบัติงาน ตลอดจนคุณลักษณะของคนไทยเพื่อให้สามารถประกอบอาชีพได้ นั้น เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตั้งแต่การฝึกฝนให้เด็กมีนิสัยรักการทำงานซึ่งต้องฝึกมาตั้งแต่ในครอบครัวและการให้การเรียนรู้ในวัยต้น การฝึกทักษะเพื่อการประกอบอาชีพจะต้องเข้มข้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นและมีการฝึกอย่างต่อเนื่องไปจนเข้าสู่วัยแรงงาน การจัดการศึกษาอาชีพจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องเกือบตลอดช่วงที่สัมพันธ์กับสถาบัน ในสังคมที่หลากหลายนับตั้งแต่ครอบครัว สถานศึกษา และสถานประกอบการ

6. โดยที่การจัดการศึกษาอาชีพเป็นเรื่องที่ต้องให้ผู้เรียนสามารถประกอบการเองได้และตอบสนองความต้องการของผู้จ้างแรงงาน ทั้งในภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจ ภาคบริการ และภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก แนวคิดในการจัดการศึกษาอาชีพที่จะช่วยให้การฝึกทักษะ และยกระดับฝีมือแรงงาน สามารถก้าวทันความต้องการใหม่ๆ และการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ผันแปรอย่างรวดเร็ว คือ การระดมความร่วมมือจากองค์กรธุรกิจเอกชนและชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาอาชีพอย่างจริงจัง โดยเน้นให้ภาคเอกชนเป็นตัวนำในฐานะผู้กำหนดคุณลักษณะแรงงานที่พึงประสงค์และร่วมในกระบวนการจัดการศึกษาอาชีพ การจ้างงาน การตรวจสอบประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณภาพฝีมือแรงงาน และการพัฒนาฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามรัฐต้องมีมาตรการเข้ามาค้ำจุนและสนับสนุนให้ภาคเอกชนเป็น " หัวหอก " ด้านนี้อย่างแท้จริง

6.1 ใช้มาตรการภาษีเพื่อสร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการต่าง ๆ จัดการฝึกอบรมผู้ใช้แรงงานเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถดำเนินลงทุนด้านนี้มาลดหย่อนภาษีได้ รวมทั้งให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการจัดการฝึกงาน

6.2 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาอาชีพ โดยให้สถานศึกษาร่วมมือกับภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานประกอบการในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกงานกับของจริงและมีโอกาสหางานทำในท้องถิ่นได้มากขึ้น

6.3 ส่งเสริมให้สถานประกอบการและชุมชนร่วมกับสถานศึกษามีการติดตามประเมินคุณภาพของแรงงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไขการจัดการศึกษาอาชีพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ และตลอดแรงงานในท้องถิ่น

6.4 รัฐบาลควรเร่งหามาตรการ "ส่งเสริม" และ "กระตุ้น" ให้ภาคเอกชนลงทุนด้านการวิจัยและการพัฒนาเทคโนโลยีให้มากขึ้น เพราะเป็นคำตอบเดียวต่อการสร้างความสามารถแข่งขันให้กับภาคการผลิตต่าง ๆ ในระยะยาว

บรรณานุกรม

กรมแรงงาน กระทรวงมหาดไทย, 2536. โครงสร้างกำลังแรงงานของประเทศ. (อัดสำเนา)

ทบวงมหาวิทยาลัย. 2538. ประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องการกำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์. (อัดสำเนา)

เทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. 2527. โลกาภิวัตน์ 2000. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์ดีจำกัด.

สุพจน์ ตุงคเศรวงศ์. 2537. "เพื่อคุณภาพ". 1(เมษายน 2537) : น. 5-18.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2539. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพมหานคร : อรรถพลการพิมพ์.

_____. 2540. ในกระแสแห่งคุณภาพ กรุงเทพมหานคร : ที พี พรินท์.

อมรวิทย์ นาคกรรพ. 2539. ความฝันของแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์ตะวันออก จำกัด (มหาชน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เลขที่.....

เรื่อง : ความต้องการขององค์กรธุรกิจต่อคุณลักษณะของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษา

หมายเหตุ : แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนในวิชา การศึกษาอิสระ (Independent Study) ของ นักศึกษาลัทธิบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร สถาบันเทคโนโลยี - พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้ทำการศึกษาจึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านในการ กรอกข้อมูล

1. แบบสอบถามมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความต้องการขององค์กรธุรกิจที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในสาขาวิชาต่าง ๆ

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับผู้กรอกแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ส่วนของความต้องการของผู้บริหาร ระดับผู้จัดการฝ่ายบุคคลขององค์กรธุรกิจในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. คำจำกัดความ

การศึกษาอิสระ (Independent Study)

เป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (แผน ข.) เป็นการศึกษาค้นคว้าและวิจัยในหัวข้อเรื่องที่มีความสำคัญหรือน่าสนใจ แล้วเรียบเรียงเป็นเอกสารทางวิชาการ

โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อที่เป็นจริงและกรอกข้อความในช่องว่างให้สมบูรณ์

ส่วนที่ 1 : รายละเอียดเกี่ยวกับผู้กรอกแบบสอบถาม

1.1 เพศ	[] 1
☐ 1) ชาย ☐ 2) หญิง	
1.2 อายุ	[] 2
☐ 1) 25 – 30 ปี ☐ 2) 31 – 35 ปี	
☐ 3) 36 – 40 ปี ☐ 4) 41 – 45 ปี	
☐ 5) 46 – 50 ปี ☐ 6) 51 – 55 ปี	
☐ 7) 56 ปี ขึ้นไป	
1.3 ระดับการศึกษาสูงสุด	[] 3
☐ 1) ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ 2) ระดับปริญญาตรี	
☐ 3) ประกาศนียบัตรบัณฑิต ☐ 4) ระดับปริญญาโท	
☐ 5) ระดับปริญญาเอก	
☐ 6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	
1.4 สาขาการศึกษาที่ท่านสำเร็จการศึกษา	[] 4
☐ 1) วิศวกรรมศาสตร์	
☐ 2) สถาปัตยกรรมศาสตร์	
☐ 3) วิทยาศาสตร์	
☐ 4) เกษตรศาสตร์	
☐ 5) บริหารธุรกิจ/การเงิน/บัญชี/พาณิชยศาสตร์และการบัญชี/เศรษฐศาสตร์	
☐ 6) รัฐศาสตร์/นิติศาสตร์/สังคมศาสตร์	
☐ 7) อักษรศาสตร์/มนุษยศาสตร์/ศิลปศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์	
☐ 8) วารสารศาสตร์/นิเทศศาสตร์	
☐ 9) จิตรกรรม/ประติมากรรม/ภาพพิมพ์	
☐ 10) เทคโนโลยีสารสนเทศ	
☐ 11) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 มหาวิทยาลัย / สถาบัน ที่ท่านสำเร็จการศึกษา

[] 5

1) ของรัฐบาล (กรุงเทพ ฯ) 2) ของรัฐบาล (ต่างจังหวัด)

3) ของเอกชน (กรุงเทพ ฯ) 4) ของเอกชน (ต่างจังหวัด)

5) ต่างประเทศ (โปรดระบุ)

1.6 ท่านสำเร็จการศึกษาได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ย (GPA)

[] 6

1) ดีเลิศ (4.00) 2) ดีมาก (3.50 - 3.99)

3) ดี (3.00 - 3.49) 4) เกือบดี (2.50 - 2.99)

1.7 ตำแหน่งงานของท่านเมื่อเริ่มปฏิบัติงาน

[] 7

1) พนักงาน

2) ผู้จัดการฝ่ายบริหาร

3) ผู้จัดการฝ่ายบุคคล

4) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

1.8 ระยะเวลาที่บริหารงานในหน้าที่ปัจจุบัน

[] 8

1) ต่ำกว่า 1 ปี

2) 1-5 ปี

3) 6-10 ปี

4) 11 - 15 ปี

5) 16 ปี ขึ้นไป

1.9 กำหนดระยะเวลาในการบริหารงาน

[] 9

1) ไม่กำหนดวาระ

2) วาระ ละ 3 ปี

3) วาระ ละ 4 ปี

4) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

1.10 ขนาดขององค์กรของท่าน

[] 10

1) ขนาดเล็ก

2) ขนาดกลาง

3) ขนาดใหญ่

1.11 รายได้ของท่านต่อเดือนในปัจจุบัน

[] 11

1) 15,000-20,000 บาท 2) 20,001-25,000 บาท

3) 25,001-30,000 บาท 4) มากกว่า 30,000 บาท

ส่วนที่ 2 : ส่วนของความต้องการของผู้บริหาร ระดับผู้จัดการฝ่ายบุคคลขององค์กรธุรกิจ
ในสาขาอาชีพต่าง ๆ ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

2.1 ประเภทของการประกอบธุรกิจ

[] 12

- 1) อุตสาหกรรมด้านอิเล็กทรอนิกส์/ไฟฟ้า/โทรคมนาคม
- 2) อุตสาหกรรมด้านเครื่องกล/อุตสาหกรรม
- 3) คอมพิวเตอร์
- 4) อุตสาหกรรมด้านวิศวกรรมเคมี
- 5) การก่อสร้าง/โยธา
- 6) การออกแบบสถาปัตยกรรม
- 7) การออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน (ตกแต่งภายใน)
- 8) การออกแบบผลิตภัณฑ์
- 9) การออกแบบบรรจุผลิตภัณฑ์
- 10) การออกแบบเครื่องเคลือบดินเผา
- 11) การออกแบบเฟอร์นิเจอร์
- 12) การออกแบบโฆษณา
- 13) การออกแบบกราฟฟิค/คอมพิวเตอร์กราฟฟิค
- 14) การถ่ายภาพ
- 15) การถ่ายโฆษณา
- 16) เทคนิคภาพยนตร์และวิดีโอ
- 17) จิตรกรรม/ประติมากรรม/ภาพพิมพ์
- 18) พืชเศรษฐกิจ
- 19) ไม้ดอกไม้ประดับเพื่อการค้า
- 20) อุตสาหกรรมด้านเคมี/ปิโตรเคมี
- 21) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

2.2 นอกจากความรู้ความสามารถในวิชาการแล้วท่านคิดว่าบัณฑิตควรมีคุณลักษณะ

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1) คุณธรรม จริยธรรม	[] 13
☐ 2) ความซื่อสัตย์	[] 14
☐ 3) ความรักในองค์การ	[] 15
☐ 4) ความรับผิดชอบ	[] 16
☐ 5) ความตรงต่อเวลา	[] 17
☐ 6) ความกระตือรือร้น	[] 18
☐ 7) ความเสียสละและอดทน	[] 19
☐ 8) การมีมนุษยสัมพันธ์	[] 20
☐ 9) ลักษณะผู้นำ	[] 21
☐ 10) การพัฒนาองค์ความรู้/การรักความก้าวหน้า	[] 22
☐ 11) ความรู้ในภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษา	[] 23
☐ 12) ความรักและห่วงใยในศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม	[] 24
☐ 13) การมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล	[] 25
☐ 14) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	[] 26

2.3 ในการพิจารณารับบัณฑิตเข้าทำงาน ท่านจะเลือกรับบัณฑิตเพศใดมากที่สุด [] 27

☐ 1) เพศชาย เพราะ.....	
☐ 2) เพศหญิง เพราะ.....	
☐ 3) ไม่จำกัดเพศ	

2.4 ท่านให้ความสนใจในประวัติการทำงานที่ผ่านมาของบัณฑิต ในระดับใด [] 28

☐ 1) มาก	☐ 2) ปานกลาง
☐ 3) น้อย	☐ 4) ไม่สนใจ

2.5 หน่วยงานของท่านเคยรับนักศึกษาของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ - [] 29

ทหารลาดกระบัง เข้ารับการฝึกงาน

☐ 1) เคย	☐ 2) ไม่เคย

ในกรณีที่เคย ให้ตอบข้อ 2.6

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ที่ท่านต้องการเพียงคำตอบเดียว พร้อมทั้งกรุณาให้เหตุผลเพียงย่อ ๆ

ลงในช่องว่าง

ความต้องการขององค์กรต่อลักษณะของบัณฑิต	ต้องการ	ไม่ต้องการ	เหตุผล
1. มีความรู้เฉพาะสาขาวิชา		
2. มีค่าระดับคะแนน (ผลการเรียน) ที่ดี		
3. มีประสบการณ์การทำงาน		
4. มีประวัติการทำกิจกรรมระหว่างการเป็นนักศึกษา		
5. มีความเป็นผู้นำ		
6. มีจรรยาบรรณในวิชาชีพ		
7. มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ		
8. เป็นผู้ใฝ่หา / เพิ่มเติมความรู้อยู่เสมอ		
9. เป็นผู้มีความจงรักภักดีต่อองค์กร		
10. ชื่อเสียงของสถานศึกษา		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางจรรยา นามเสนาะ
วัน เดือน ปีเกิด	16 พฤศจิกายน 2499
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต (มนุษยศาสตร์) สาขาประวัติศาสตร์ ปีการศึกษา 2521 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประวัติการทำงาน	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (พ.ศ.2521-ปัจจุบัน) ตำแหน่งปัจจุบัน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 8 (หัวหน้าสำนักงานผู้อำนวยการ สำนักทะเบียนและประมวลผล)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้